יודען געדענקט! דער קאמף קעגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

דייטער 10

נייער פאלקסבלאט

№ 56 | Łódź, Czwartek, 5 marca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאדז, דאנערשטאג פ' תצוה י"א אדר תרצ"ו

היינט — תענית-ציבור

אין שייכות מיט דער שחיטה-גזירה

דעפ. הרב רובינשטיין האט זיך אפגעזאגט פון צו זיין עקספערט

היינט, דאנערשטאג, דעם 5 מערץ 1936 קומט פאר בכל תפוצות ישראל תענית ציבור אין שייכות מיט דער שחיטה-גזירה.

וואַרשאַ, 4 (יט"א טעלעפאָניש)

צוליב דעם, וואָס אַלס עקספערט וועגן ענין שחיטה איז איינגעלאַדען געוואָרן דער גלח טשעטשאַק, איז אַ גאַנצע נאַכט פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון „אגודת הרבנים", רבנים מיט העכערער בילדונג, וואַרשאַווער ראַבינאַט און קהלה-פאַרוואַלטונג.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אַז דאָס איינלאַדען דעם גלח טשעטשאַק אלס עקספערט פאַר יודישע רעליגיעזע ענינים איז אַ בעליידיגונג פאַרן יודישען דת. דערפאַר זאָל הרב רובינשטיין רעזיגנירען פון זיין אַמט אַלס עקספערט אין ענין שחיטה.

די קאָנפערענץ האָט אַרויסגעשיקט פּראָטעסט-דעפּעשען צום פּרעמיער-מיניסטער, בילדונגס-מיניסטער און צום סיים-מאַרשאַלעק, אין וועלכע ס'ווערט געפאָדערט אָפּצורופען דעם „תלמוד-קענער" אַלס עקספערט פון יודישע ענינים. אין דעם פּראָטעסט ווערט געזאָגט, אַז דאָס רופען אַ גלח אַלס עקספערט פאַר רעליגיעזע יודישע ענינים, איז אַ בעליידיגונג פאַר'ן יודישען דת.

אַ חוץ דעם האָט הרב רובינשטיין איבערגעגעבען דעם סיים-מאַרשאַלעק אַ פּראָטעסט-ערקלערונג, אין וועלכער ס'ווערט צוו. אַנד. געזאָגט: 150 יאָהר נאָך דער דעקלאַראַציע פון מענשען-רעכט, איז דער אַטענטאַט אויף דער יודישער שחיטה אַ בעליידיגונג פאַר יודען, און פאָדערט אָפּצורופען דעם גלח טשעטשאַק אַלס עקספערט.

דער מאַרשאַלעק האָט געענטפערט, אַז ער האָט נישט קיין רעכט זיך צו מישען אין ענינים פון די קאָמיסיעס. דערצו מוזען גערופען ווערען די פּרעזעסען פון די קאָמיסיעס.

מ'איז זיכער, אַז דער גלח טשעטשאַק וועט נישט אָפּגערופען ווערען אַלס עקספערט

אין שייכות מיט'ן בריף פון דעפּ. הרב רובינשטיין צום פאָרזיצער פון דער אַדמיניסטראַציע-קאָמיסיע, דעפּ. דוך, האָט דער לעצטער צוגעשיקט צו דער פּרעסע פאָלגענדען קאָמוניקאַט: „אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בעשטימען אין דער אַדמיניסטראַטיווער זעלבסטפערוואַלטונגס-קאָמיסיע, אַלס עקספערט צום פאָרשלאַג פון דער פרוי פּריסטאָר, בנוגע ריטועלער שחיטה, שטעלען מיר פעסט, אַז דער גלח טשעטשיאַק איז בעשטימט געוואָרען אין דער קאָמיסיע אַרויסצוזאָגען זיין מיינונג מכוח ריטועלער שחיטה פון ווירטשאַפטליכען, הומאַניטאַרען און רוימיש-קאַטוילישען שטאַנדפונקט.

* * *

פון לאָדז זענען צו דער נעכטיגער קאָנפערענץ אַרויסגערופען געוואָרען: דער סאָכאַטשאָווער רבי, אַלעקסאַנדערער רבי, און דער פּאַביאַניצער רב ר' מענדעלע אַלטער.

איינציגער קריסט אין ווילנע

וועלכער האט געשטימט געגען שחיטה-פערבאט

מיר האָבען שוין געשריבען וועגען אַדוו. קרעסטיאַנאָוו (אַ רוס), וועלכער איז געווען דער איינציגער פון די נישט-יודישע ראַטמענער אין ווילנא, וואָס איז אַרויסגעטרעטען געגען ענדעקישען פאָרשלאַג צו פערבאָטען די יודישע שחיטה.

אַ מיטאַרבייטער פון „ווילנער עקספּרעס" האָט געהאַט אַ שמועס מיט אַדוו. קרעסטיאַנאָוו, וועלכער האָט דערקלערט אַט-וואָס:

גלויבט מיר, אַז מיין אַרויסטריט איז געווען אַ אויפריכטיגער. אין אַבסינינען קוילענען אויס די איטאַליענער טויזענדער מענשען און די צער בעלי חיים'ניקעס פון ווילנער שטאַט-ראַט איז גאָר נישט איינגעפאַלען צו פּראָטעסטירען געגען דעם.

די יודישע שחיטה עקזיסטירט טויזענדער יאָהרען און מ'קען עס נישט אָפּשטר'ן אין אַ האַלבער שעה, ס'וואָלט געווען צוועקלאָז פון מיין זייט פאָרצולעגען אָפּצוּוואַרפען אינגאַנצען דעם ענדעקישען פאָרשלאַג, איך האָב דעריבער פאָרגעלעגט איהם איבערצושיקען אין אַ קאָמיסיע, הגם איך בין זיכער, אַז אין דער דאָזיגער קאָמיסיע וואָלט מען מיר נישט איינגעקליבען...

די פראַגע פון הומאַניטאַריזם, שטרייכט אונטער אַדוו. קרעסטיאַנאָוו, איז בלויז אַנ'אויסריד. די כוונה פון פערבאָטען די יודישע שחיטה, איז, דאַכט זיך, פאַר אַלעמען קלאָר, אָבער די פּויערים פערדינען דאָך אויך בעסער און נעמען טייערער פאַר דער בהמה ביי יודישער שחיטה.

אַדוו. קרעסטיאַנאָוו איז דער פאָרזיצער פון דער רוסישער געזעלשאַפט אין ווילנא. ער געהערט צו דער קאָנסערוואַטיווער פראַקציע פון שטאַט-ראַט, נאָר דערפאַר, ווייל בעת די וואַהלען האָבען זיך די רוסען בלאָקירט מיט דער דאָזיגער ריכטונג. ס'איז זעהר מעגליך, אַז אַדוו. קרעסטיאַנאָוו זאָל נאָך איצט געשטעלט ווערען פאַר אַ דיסציפּלינאַרען געריכט, פאַר זיין נישט איינשטימיגקייט מיט דער שטעלונג פון דער סאַנאַציע - פראַקציע אין דער שחיטה-פראַגע.

דערפאַר האָט אַדוו. קרעסטיאַנאָוו שטאַרק אויסגענומען ביי די ווילנער יודען. במשך פון פרייטאָג און שבת'דיגען טאָג האָט ער בעקומען דורך פּאָסט אַ סך דאַנקבריף פון ווילנער יודען פאַר זיין מוטיגען און עהרליכען אַרויסטריט אין שטאַט-ראַט.

ווייזט זיך אַרויס, אַז אַדוו. קרעסטיאַנאָוו האָט שוין נישט צום ערשטען מאָל צרות צוליב זיין ליבעראַלער שטעלונג צו יודען, אין יאָהר 1931 בעת די אַנטי-יודישע געשעהענישען אויפ'ן אוניווערזיטעט, האָבען אויך די רוסישע סטודענטען זיך אונטערגעשריבען אונטער אַנ'אויפרוף איינצופיהרען נומערוס-קלאַוזוס פאַר יודען אין די הויכשולען. דערמאָלט האָט אַדוו. קרעסטיאַנאָוו אָפּגעדרוקט אין דער ווילנער רוסישער ציישונג „רוסקאַיאַ אוטריאַ" אַנ'עפענטליכען פּראָטעסט אין זיין אייגענעם נאָמען געגען די רוסישע סטודענטען און האָט שפּעטער צוליב דעם געהאַט אויסצושטעהן נגישות.

איצט, אין שייכות מיט זיין אַרויסטריט אין שטאַטראַט, ווערט אַדוו. קרעסטיאַנאָוו געזעלשאַפטליך באָיקאָטירט דורך געוויסע עלעמענטען. ווי מען גיט אונז איבער, האָבען עטליכע בעקאַנטע אין רודניצקי'ס קאַפע נישט געענטפערט אויף זיינע בעגריסונגען.

ס'איז זיכער, אַז דער לעצטער אַרויסטריט קען איהם ברענגען שאָדען אין זיין קריסטליכער פּראַקטיק.

אונזער וואָרט

פונ'ם טיר-גאָרטען...

ביי אַלע צרות מוז מען נאָך שמייכלען.

עס ווילט זיך נישט, מען קאָן נישט, נאָר — מען מוז...

וואָרום גיי און שמייכעל נישט, ווען אַ ציישונג, — דאָך אַ ציישונג — דער „דזשיעניק נאַראָדאָווי", וועלכען עס לייענען לעת עתה צוויי-פיס-גע בעשעפענישען פון זיין ליבען נאָמען שרייבט שוואַרץ אויף ווייס, נישט אין אומפערשטענדליכען סאַנסקריט, אָדער מיט דער הילף פון פּרעהיסטאָרישע היעראָגליפען, נאָר אין דער מאָדערנער פּוילישער שפּראַך, אַז ווען נישט די יודישע ריטועלע שחיטה, וואָלט שוין פּוילען פאַר די 17 יאָהר אומאָפּהענגיגקייט, פערמאָגט אַנ'אייגענעם מעכטיגען פלאָט אויף דער ווייסעל, און אַזוי זענען 1,340,000,000 זלאָטעס אַוועק לאיבוד — אַוועק אין ניוועץ — אַריינגעפאַלען צו די „זשידעס" אין די טאַשען... „קרוב אַנדערטהאַלבען מיל. אַרד זלאָטעס! — רופט אויס פאַטעטיש דער „דזשיעניק נאַראָדאָווי" — פאַר דעם דאָזיגען פרייז, וואָס שטייגט בעדייטענד איבער אונזער האַלב-יעהריגען מלוכה-בודזשעט, וואָלטען מיר נישט נאָר געקאָנט אויסבויען אונזער קריגס-פלאָט, נאָר אויך רעגולירען די ווייסעל ווי אויך אַדורכפיהרען אַ רייהע אַנדערע עפענטליכע אַרבייטען!"

דו לייענסט דאָס אַלץ און דו שטוינסט: איז עס דען מעגליך אין דער וועלט, אַז אַזעלכע, איידעל-בעצייכענט, היפּער-אומגעלומפּערטע אַבסורדען זאָלען עפענטליך אַרויסגעזאָגט ווערען, און די פּנימער זאָלען זיך דערביי נישט אָנצינדען פאַר חרפּה, פאַר דעם אויסטערלישען אידיאָטיש-און שווינדעל-עקספּערימענט, וואָס אַ גרופּע טונקעלע פּערשוינען און חסר דעהגיקעס וויל אויסאיבען אויף אַנ'אַקאָרשט בעפרייטען גרויסען פאָלק!

ווען נישט די יודישע שחיטה, וואָלט — כמעט גענוי אויסגערעכענט — 1,340,000,000 זלאָטעס א.אַ.ז. א.א.וו.

און, פאָלג-מיר-אַ-גאַנג, און שמייכעל נישט, לאַך נישט, ווען צוגלייך מיט דעם בעל-חשבון און דעם אידיאָטאָ-פאַטריאָט פונ'ם „דזשיעניק נאַראָדאָווי" שטעלט זיך אַוועק פאַר דיינע אויגען יענץ בעקאַנטע, דיקע, בייכעלדיגע פּערשוינדעל, וואָס גייט אַרויס מיט אַזאַ מין פּזמון:

— איהר זעהט אַט דאָס בייכעל, מיין שפּאַרצוודיג בייכעל?

— אוודאי!

— אין אָט דאָס, וואָס ער קאָסט מיר, זאָל איך עס פערמאָגען, און דאָס, וואָס ער איז יודיש וואָלט איך, איהר, עס פערמאָגען!

יאָ, 1,340,000,000 זלאָטעס פערטאַכלעוועט אויף אומזיסט און אומנישט.

— „אָ, גאָט, ווי גרויס איז דיין טיר-גאָרטען" צוזאַמען מיט דיינע כשר'ע און טריפ'ע בהמות און... שרצים!

ב.

טאָג-טעגליך

נאָך נישט איז אָרדענונג

דער „איינגענומענער" פּוטש אין יאַפּאַן, די ... שורה בעגאַנגענע כאַראַקטער'ס, ווי עס איז ... שטייגער ביי אַדורכגעפאַלענעם יאַפּאַנישען ... — דאָס אַלץ האָט נאָך נישט געבראַכט צו ... אויספּורעמונג פון דער נייער אָרדענונג דאָרט ...

בעת מען האַלט אין פערזיכערען, פון איין ..., אַז די לעצטע רעוואָלוציע וועט נישט בעווירקען און נישט ענדערען די אויסערן-פּאָליטיק ... יאַפּאַן, ווייסט מען אָבער פון דער אַנדערער ..., אַז דער פּוטש האָט שוין געהאַט זיין השפּעה, ... דער אָנקום פון אַ נייער רעגירונג מיט אַ ... טעקער האַנד, איז אַ בעשלאָסענע זאַך.

אין אונזערע צייטען ווייסט מען שוין אויך ... גוט, וואָס עס בעדייט אַ רעגירונג מיט אַ ... שטאַרקער האַנד, און דעריבער איז אינטערעסאַנט ... צו פאָלגען די חבלי-לידה פון דער נייער רעגירונג אין יאַפּאַן.

עס איז העכסט-אינטערעסאַנט נאָכצופאָלגען ... סאַדיסטישע קורטשען פון די כאַראַקטער-גרייטע ...מאַכטען", וואָס מוזען לאַווירען צווישען די נייע ... אין דעם פּאַרלאַמענט, און דער האָפּער ... קעמפּפערישקייט פון די געלע גענערעלער, ... האָבען שוין לאַנג, ווייזט אויס, קיין בלוט ... פּולווער נישט געשמעקט.

עס איז אינטערעסאַנט צוצוקוקען, ווי-אַזוי ... קריגס-ראַט ציהען זיך צוריק די 7 מלוכה-... הויפּט-גענעראַלען (אַבע, האַיאַשי, טעראַושי, ... אַראַקי, נישי, און אועדאַ), מחמת דעם ... נאָר, וואָס דער יאַפּאַנישער געהיים-ראַט ... בעשלאָסען אַוועקצושטעלען די ביים-לעבען-... געבליבענע אויפשטענדיגע אָפיצירען פאַר אַ קריגס-געריכט.

און דאָס — אין דעם מאָמענט, ווען איינער ... זיי, דער מיטגליד פון העכסטען קריגס-ראַט, ... נישי ווערט נאָמינירט אַלס גענעראַל-אינ-... פון דער העכסטער קריגס-אויסשולונג, אויפ'ן ... פונ'ם גענ. וואַטאַקאַבע, וועלכער איז דער-... מאָרדעט געוואָרען דעם 26 פעברואַר.

עס איז דעריבער פערשטענדליך דער קאָנסעק... בעפעהל פונ'ם סאָוויעטישען מאַרשאַל בליוכער צו דער רויטער אַרמעי אויפ'ן ווייטען מזרח, ... וועלכען זי ווערט אויפגעפאָדערט צו „זיין ... אין יעדער שעה און רגע אויף שטעלען ... צעשמעטערנדען ווידערשטאַנד", בעת „דאָס יאַפּאַנישע סאָלדאַטעסקא גנ'בעט זיך אונטער צו אונזערע גרעניצען סיי דירעקט, סיי דורך אַנדערע ... טעריטאָריעס".

מ.

נאָך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער פאָטער, ברודער, איידים און שוואָגער

ב. ע.

משה לייב ליפּנאָווסקי

(ב"ר ישראל ז"ל) איז עלטער פון 55 יאָהר.

די לויה קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, ד. 5 מערץ 1936, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, גדאַנסקאַ 31a, וועגען וואָס ס'טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין הייס געליבטע פרוי, אונזער טייערע מוטער, שוויגערמוטער און באָבע

נ"ע שרה אשת ר' נחמן נ"י גאַמבינסקי

(בת ר' דוד ז"ל פינעס) אין עלטער פון 59 יאָהר.

די לוי' קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, ד. 5 מערץ 1936, י"א אדר תרצ"ו, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, זאַכאָדניאַ 15, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

מאַן, קינדער און פאַמיליע.

מערדערליך געשלאָגן יודישע סטודענטן

ווילדע ענדעקישע אוואַנטורע אינ'ם וואַרשאַווער אוניווערסיטעט

צעהנדליגער שווער און לייכט-פערוואונדעטע. — דער אוניווערזיטעט געשלאָסען

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש)

דער נעכטיגער טאָג אין וואַרשאַ איז אַדורך אונטער'ן צייכען פון בלוטיגע, שטורמישע אַנטיסעמיטישע עקסצעסען אויפן שטח פונ'ם גאַנצען אוני:ווערזיטעטס-בנין, און אין אַלע זיינע אָפּטיילונגען. אַזעלכע ערנסטע און בלוטיגע עקסצעסען זענען נאָך לעת עתה נישט נאָטירט געוואָרען.

דער פערלויף פון די געשעהענישען איז געווען פאָלגענדער:

האַלב 10 אינדערפריה האָבען געוויסע סטודענטען-גרופען אין בעזונדערע אָפּטיילונגען צוזאַמענגערופען פערזאַמלונגען, בכדי אַרומצורעדען די פראַגע פון פערקלענערן דעם שכר לימוד א. אַ. אַקטועלע סטודענטישע ענינים.

די דאָזיגע פערזאַמלונגען האָבען זיך אָבער פון סאַמע אָנהויב אָן פערוואַנדעלט אין אַן'אַנטיסעמיטישער ווילדער העצע, און עס זענען אָנגענומען געוואָרען אַנטי-יודישע רעזאָלוציעס.

מיט די טרוקענע רעזאָלוציעס האָט זיך עס נאָך אָבער נישט געענדיגט. עס האָבען זיך באַלד אויפן אָרט פאָרמירט קליינע סטודענטען-גרופען, וועלכע האָבען זיך צושאָטען איבער'ן גאַנצען אוניווערזיטעט. די חברה-לייט זענען געווען בעוואָפענט מיט שטעקענס און קאַסטעטען (טויט-שלעגער). בעזונדערע גרופען האָבען פערהאַלטען אויפן אוניווערזיטעטס-הויף די דורכגייענדע יודישע סטודענטען און געשלאָגען זיי מכות רצח. אַנדערע גרופען ווידער האָבען זיך אַריינגעריסען אין די זאַלען, וואו עס זענען פאָרגעקומען לעקציעס, אין די פראַצאָווניעס און לאַבאָראַטאָריעס און בגוואַלד ארויסגעיאָגט פון דאָרט די יודישע סטודענטען, שלאָגענדיג זיי מערדערליך, און שפייענדיג אויף זיי...

איינגע פראָפעסאָרען האָבען געפרובט צו פערשפאַרען די זאַלען, אָבער די צושעסטויעטע כוליגאַנעס האָבען זיך אַהין אַריינגעריסען מיט די הינטער-טירען.

אין רעזולטאַט פון די אוואַנטורעס זענען איבער אַ צעהנדליג שווער-פערוואונדעטע יודישע סטודענטען אָפּגעפיהרט געוואָרען אין די שפּיטאַלען.

אין דער קוועסטור האָט מען אויך צושלאָגען דעם קוועסטאָר און אריינגעוואָרפען אַ טרעהרען-באָמבע. די איינאָרדענונג פון דער קוועסטור און אַ טייל פון דער ביבליאָטעק איז דעמאָליעט געוואָרען. אויך אין אַנדערע אָפּטיילונגען זענען געמאַכט געוואָרען חרבנות, און ס'זענען צובראָכען געוואָרען זויסענשאַפטס-מכשירים.

בעקומענדיג די ידיעה וועגן די עקסצעסען, האָט זיך דער וואַיעוואָדע פון וואַרשעווער בעצירק געוואָנדעט צום רעקטאָר מיט דער אָנפראַגע, צי איז נויטיג אַן'אינטערווענץ פון פאַליציי. דער רעקטאָר האָט געענטפערט, אַז די אינטערווענץ איז איבעריג.

מחמת די בלוטיגע געשעהענישען, האָט דער רעקטאָר בייטאָג אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג צו שליסען דעם אוניווערזיטעט, און אָפּשטעלען די לעקציעס ביז צום אָפּרופען.

פאַר'ן בנין פונ'ם אוניווערזיטעט זענען געשטעלט געוואָרען פאָליציי-פאַטרולען.

* * *

אין שייכות מיט די געשעהענישען זענען פאָרגעקומען אַ בעראַטונג מיטן אָנטייל פון פרעמיער קאָשצ'יאַלקאָווסקי, אינערן-מיניסטער ראַצקיעוויטש, בילדונגס-מיניסטער שווענטאָסלאווסקי און רעקטאָר פונ'ם וואַרשאַווער אוניווערזיטעט.

טשענסטאָכאָווער אדעל-לייט

פון דער ענדעקישער פאַרטיי

טשענסטאָכאָוו, 4 (טעלעפאָניש)

אין טשענסטאָכאָוו איז לעצטענס פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די אָרטיגע אָפּטיילונג פון דער ענדעקישער פאַרטיי האָט זיך אין רוב רעקרוטירט פון פראָפעסיאָנעלע קרימינעלע פערברעכער, וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אין די ענדעקישע עקסצעסען. צוו. אנד. איז דער וויצע-פרעזעס פון דער פאַרטיי פר. בישענטשאַק א רעגיסטרירטער גנב-איינברעכער, קאָספּושיק און קובאַנסקי זענען פערמשפט געווען פאַר מערדעריי; קילאַן און קאַרקאָס — פאַר גזילה; בענדוק און באַריגלאַ — פאַר באַנדיטען - אָנפאַלען מיט געוועהר; קודקאָווסקי — פאַר צוויייגענען זיך פרעמדע פערמעגען; איבער 100 פערזאָן — פאַר גנבות, דאָקומענטען פעלשעריי, פאַסערייי א. א. וו.

נאָך אמאָל — פיעראַצקי-פּראָצעס

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש)

דאָס געריכט האָט שוין בעאַרבייט די מאָטיוון צום אורטייל אינם פראָצעס פון די בעשולדיגטע אינם פיעראַצקי - מאָרד. די מאָטיוון פערנעהמען 700 זייטען מאַשין-שריפט, מחמת די פערטיידיגער האָבען אָנגעזאָגט אַן'אַפּעלאַציע, וועלען די פערמשפט'ע, וואָס געפינען זיך אין פערשידענע פוילישע טורמעס צוריקגעבראַכט ווערען קיין וואַרשאַ אין דער מאָקאָטאָווער טורמע, ווייל זיי וועלען נאָך אמאָל מוזען שטיין און פערהערט ווערען אינם אַפּעלאַציע-געריכט.

Dr. med.

Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען.

בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.

זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12

נעהמט אָן פון 8–11 פאַרמ. און פון 6–9 אָוונט

ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכט קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

פּיעטריקאָווער 10. טעל. 145-21

נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 3 מיטאָג און פון 7 ביז 9 זונטאָג פון 10—1 בייטאָג. אַלע אָרט אַנאַליזן

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן

א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

די איינציגע יודישע ליקער- און קאָניאַק-פאַבריק אין לאָדז

„BACHUS"

אַזוי ווי יעדעס יאָהר, האָט די פירמע אויך דאָס יאָהר אַרויסגעגעבען ספּעציעל אויף פּורים אַן'עכט קרישטאַל-קאַראַפקע מיט דעם פיינסטען ליקער 36% פון די בעסטע פרוכט,

וואָס וועט זיין א צירונג אויף דעם טיש לכבוד פּורים די שענסטע און גלייכצייטיג מתנה אויף שלח-מנות

צו בעקומען אין די פאָלגענדע ווייו- און ליקער-געשעפטען:

E. Szykier, ul. Północna 1.	Ch. M. Brystowski, Brzezińska 9.	Bar „Gutman" Plac Wolności 11.	R. Bursztyn, Zielony Rynek 3.
J. M. Guter, „ Nowomiejska 19.	F. Hercberg, ul. 6-go Sierpnia 43.	E. M. Sawicki, ul. Brzezińska 21.	A. Krell, ul. Łagiewnicka 7.
M. Bornsztajn, ul. Nowomiejska 30.	S. Herszlikowicz, Piotrkowska 45.	S. Frajman, „ Zawadzka 6.	A. Kuszynski, ul. Lutomierska 18.
H. Liberman, „ Północna 10.	„Viktual", ul. Piotrkowska 64.	S Szajnbajn, ul. Nowomiejska 27.	R. Wołkowicz, „ Piłsudskiego 49,
M. Lipskier, „ Cegielniana 5.	M. Alter, „ Zawadzka 10.	J. Rubinsztajn, ul. Południowa 32.	G. Lipel, Stary Rynek 8.
M. Landau, „ Zgierska 64.	M. Grundman, „ Zgierska 10.	J. Bełchatowski, Narutowicza 31.	——::——

Dr.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ, סקלעראָז קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 45

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5

אכטונג! געדענקט, אז פּורים פאַלט אויס זונטאָג,

דעריבער ביטע זיך פריהער צו בעזאָרגען

מיט די גוטע און ביליגע געטראַנקען

ביי דער בעקאַנטער פירמע

ע. שיקלער

אינה.: ישראל שיקלער.

לאָדז, פּולנאַצנא 1, טעל. 107-84

זעלטענע איינקויפס-געלעגענהייט!

ליקווידאַציע-צערקויף! — זעלטענע געלעגענהייט!

צוליב **ליקווידאַציע**

פערקויפט אויס דאָס בעקאַנטע טוך- און קאָרט-געשעפט פון

H. WŁOSKI

לאָדז, 3 נאָוואָמיעסקאַ 3

טעל. 92-114, פראָנט, 2-טער שטאָק

צום איצטיגען פריהליגג און זומער-סעזאָן די בעסטע הערן און דאַמען-שטאָפען אויף פאַלטענס און אַנציגער פון ביליצער, טאָמאַשאָווער און אַנדערע פאַבריקען

קומט און איבערצייגט אייך — צו ליקווידאַציע-פרייזען! — נוצט אויס די געלעגענהייט!

ד"ר העלער

ספּעצ. פאַר הויט און וועגעריש קראַנקהייטען און מענער-

8 טראַוגוטאַ 8, טעל.

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8

זונטאָג פון 10–2 מיטאָג

פאַר פרויען — א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריום

פ. שאַץ, לאָדז

פּיעטריקאָווער 37

פיהרט אויס זאַמטל. ערצטליכע אַנאַליזן

Dr. med.

GERSZTAJN

ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 7

אונבעמיטעלטע— לעטשניצע

שייטלען ביי קערש.

סקווערא־וואַ 51

מיט פאַריזער שריגדן און פערטיגע שייטלען

Dr. med.

H. ROZANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און סעקסועלע קראַנקה.

Narutowicza 9

tel. 128-98

נעמט אָן פון 9–1 פאַרמ. און פון 5–9

פאַר גאָלד, בריליאַנטן

ביזשוטעריע און לאָמבאַרד-קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פרייזען

אליזדאָר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

עלטסטער פעלדשער

ש. דערעש

לוטאָמירסקאַ 4, טעל. 184-78.

נעמט אָן פון 8–10 פרי, פון 1.30–4 נ"מ און פון 6–7 אָוועגד.

CUKIERNIA

„ŹRÓDŁO"

PRZEJAZD 1. TEL.: 209-87 i 133-72,

poleca na PURYM

wyborowe TORTY

CENY PRZYSTĘPNE.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען-קאַבינעט

פאַר דורכליכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

מ'ווארט אויף א נייער בלוט-פערגיסונג

ערקלערונגען פון מארשאל באדאליא. — מאניפעסט פון נעגוס האילע סעלאסיע

אדיס-אבעבא, 4 (ספ. טעל.)
די אביסינישע רעגירונג לייקענט אין דעם, ער נעגוס זאל האבען געבעטען דעם מינ. ער זאל פערפיהרען שלום-אונטערהאנדלונגען. ווענדט דא די אויפמערקזאמקייט, אז זינט 5 האט זיך דער נעגוס נישט קאמוניקירט מיט דיס-אבעבא, און פריהער האט ער נישט ארויס- רוקט קיין שום פראפאזיציעס.

* * *

רוים, 4 (ספ. טעל.)
מארשאל באדאליא טעלעגראפירט: „די שלאכט קרייז סקירע, וואס האט זיך אנגעהויבען 29 פעברואר, מיט'ן מיליטער פונ'ם ראס אימרו אריין אין א דעצידירענדען סטאדיום".

* * *

אדיס-אבעבא, 4 (ספ. טעל.)
ווייטער דערוויסט זיך פון האלב-אפיציעלע קוועלן, אז דער קייסער פון אביסיניען וועט אזוי אנגיין אויף שלום-אונטערהאנדלונגען אין די יאה- פון דער פעלקער-ליגע און אינ'ם גייסט פונ'ם פאקט.

* * *

אדיס-אבעבא, 4 (ספ. טעל.)
לויט „האוואס" האט מען זיך אין אדיס-אבעבא ערשט היינט דערוויסט, אז דער קעניג היילע סעלאסיע איז ארויסגעפאהרען פון דעסיע אויפ'ן צפון-פראנט.

זייט עטליכע טעג האט די אביסינישע רעגירונג נישט געהאט קיין שום ידיעות וועגען דער גע- נעראל-קוואַרטיר פונ'ם נעגוס. היינט האט די רע- גירונג בעקומען פון איהם עטליכע דעפעשען, דא- טירט פון פרייטאג דעם 28 פעברואר. אין די דאזיגע דעפעשען ווייזט ער נישט אן, וואו ס'גע- פינט זיך איצט די הויפט-קוואַרטיר.

* * *

פאריז, 4 (ספ. טעל.)
דער מארשאל באדאליא האט דערקלעהרט אויף דער אנפראגע פון פרעסע-פארשטעהער וועגען דעם, וואס ער קלעהרט ווייטער צו טון:

— איך וואַרט, אז דער נייער געגנער זאל זיך בעוויזען...

דערנאך האט ער צוגעגעבען: — אומעטום, וואו עס טרעפען זיך צוזאמען די איטאליענישע און אביסינישע ארמייען, ציהען זיך די אביסיניער צוריק אין קליינע גרופקעס. דער נעגוס האט דע- ריבער נישט קיין הומאר צו רעדאגירען זיינע ביו- לעטינען. וואס שייך דעם ראס קאסא, איז ער נישט צושלאגען געווארען, נאר פראסט-פשוט, מיר הא- בען איהם צושמעטערט. די אביסיניער פרובען זיך צוריקציהען, אבער מיר שלאגען זיי אומעטום. דאס איז שוין נישט קיין קריג, נאר א יאגד...

* * *

רוים, 4 (ספ. טעל.)
נישט - אפיציעלע קוועלען זענען מודיע פון דער איטאליענישער הויפט-קוואַרטיר, אז דער גענ. גראציאני האט אנגעהויבען א נייע אפענזיווע אויפ'ן דרום-פראנט — אויף דער איינציגער נישט-גע- ריהרטער אביסינישער ארמעי פונ'ם ראס נאסיבו, ווענדענדיג זיינע אטאקעס אויף די פאזיציעס, וואס שיצען דושידושיגי, הארא און די באנען: דזשיבוטי — אדיס-אבעבא.

* * *

אדיס-אבעבא, 4 (ספ. טעל.)
היינט צוליב'ן מוזולמענישן יום-טוב קורבאן ביירם איז פארן המון אדורכגעלייענט געווארען פאלגענדער מאניפעסט פון נעגוס:

— „דער קריג הויבט זיך ערשט אויעט אן. די אלע, וואס זענען פעהיג צו טראגען געוועהר, דאר- פען גיין אויפ'ן פראנט צו שיצען דאס פאטערלאנד. גלויבט נישט אין די איטאליענישע מעשיות וועגען די זיגען און וועגען די פערלוסטען, ווייל, אז די איי- טאליענער דער'הרגענען 2 אביסיניער, דערקלערען זיי, אז זיי האבען אומגעבראכט א גאנצע אביסינישע דיוויזיע".

* * *

רוים, 4 (ספ. טעל.)
די איטאליענער מאכען א חשבון, אז די פער- לוסטען פון די אביסיניער פון מיטען יאנואר אן — אין די דריי שלאכטען ביי ענדערטא, סקירע און טעמביען — בעטרעפען 35 טויזענד דער'הרג'עטע און פערוואונדעטע און 1.500 געגומענע און גע- פאנגענשאפט.

* * *

רוים, 4 (ספ. טעל.)
די איטאליענישע אפיציעלע קרייזען בעציהען זיך מיט רעזערוו בנוגע דעם אפעל פונ'ם קאמיטעט פון 13 מכוח'ן אנהויבען די שלום-אונטערהאנדלונגען.

די האלב-אפיציעלע קרייזען זענען זיך משער, אז פאר דער נאהענטסטער, ד. ה. פאר דער שבת'- דיגער זיצונג פונ'ם מיניסטאַרען-ראט, קאן מען זיך נישט ריכטען, אז די מאסגעבענדע פאקטארען זאלען אנגעהמען א שטעלונג צו דעם ענין.

אפענזיווע פון כינעזישע קאמוניסטען

20,000 קאמוניסטען האבען פערנומען 7 קרייזען

לאנדאן, (ספ. טעל.)
„טיימס" גיט אן פון פעקין פאלגענדע פרטים וועגען דער אפענזיווע פון די קאמוניסטען און דער פראווינץ שאנסי:
א'ערך 20.000 קאמוניסטען זענען אריבער דעם יאנג-צע און פערנומען 7 קרייזען אינם מערב- טייל פון דער פראווינץ שאנסי, בעדראהענדיג די שטאט פון-טשאא און טייאויאן.
דאס רעגירונגס - מיליטער זאל האבען געליטען מפלה.
אין טייאויאן איז דערקלערט בעוואפנונגס-צו- שטאנד.
די קאמוניסטען זאלען שוין האבען פערנומען טשא.

ארום פראנצויזיש-סאוויעטישען פאקט

פאריז, 4. (ספ. טעל.) דער פרעמיער סארא האט דערקלעהרט אין די קולוארען פון פארלאמענט אז בעת דער אפשטימונג איבער דער ראטיפיקאציע פון פראנצויזיש-סאוויעטישען פאקט אין סענאט, וועט ער אוועקשטעלען די פראגע פון צוטרוי, דער דאזיגער ענין האט א פרינצפיעלע בעדייטונג.

פאריז, 4 (ספ. טעל.)
די קאמיסיע פאר אויסערן - ענינים אין סענאט האט, נאכ'ן אויסהערען די רעדע פון פרעמיער סארא, אנגענומען מיט 19 שטימען קעגען 4 (ביי 4 אפגע- האלטענע פון שטימען) די ראטיפיקאציע פונם פראנצויזישן - סאוויעטישען פאקט.

ארויסגעפאהרען פון זשענעווע

זשענעווע, 4 (ספ. טעל.)
היינט זענען ארויסגעפאהרען פון זשענעווע: די מיניסטארען פלאנדען, פאל באנקור און אידען. זייער צוריקקעהר וועט אנגעזאגט אויף מאַי- טאג אדער דינסטאג דעם 10 ד. ח.

שלום אש אין ארץ-ישראל

תל-אביב, 4 (יט"א טעלעגראפיש)
שלום אש איז היינט אנגעקומען קיין ארץ ישראל.

דער שטרייק פון די ווינדע-פיהרער אין ניו-יארק

ניו-יארק, 4 (ספ. טעל.)
אין שייכות מיט'ן שטרייק פון די הויז-וועכ- טער און די ווינדע-פיהרער, זענען דא פארגעקו- מען נייע בעוואלד-אקטען. די גרופעס פון שטריי- קענדע האבען געקעמפט מיט די ארבייטענדע און שטרייק-ברעכער. עס זענען פערנאטירט געווארען 300 פאלען פון שטערען די עפענטליכע רוה.
די אונטערהאנדלונגען מיט די שטרייקענדע האבען נאך דערווייל נישט געבראכט צו קיין רעזולטאט.

גענען דעם בעוואפנונגס-פראגראם

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)
דער געוועזענער פינאנץ-קאנצלער און בעקאנ- טער פיהרער פון דער ליבאר-פארטיי, לארד סנאו- דען האט פעסטגעשטעלט, אז אלע פריינד פון שלום דארפען זיך פעראייניגען, בכדי נישט צו דערלאזען אדורכפיהרען דעם „משוגענעם פלאן".

דער רעגירונגס-קריזיס אין יאפאן

טאקיא, 4 (ספ. טעל.)
די דאמיי-אגענץ איז מודיע: דער קייזער האט היינט איבערגעגעבען דעם פירשט קאנאיע די מיסיע צו בילדען א נייעם קאבינעט.
דער נייער פרעמיער געהערט צו דער קאנסער- וואטיווער פארטיי.

טאקיא, 4 (ספ. טעל.)
די דאמיי-אגענץ מעלדעט: דער פירשט קאנאיע האט זיך אפגעזאגט פון דער מיסיע צו בילדען א קאבינעט, דערקלערענדיג, אז ער איז נישט געזונד.
דער קייזער האט דאן איבערגעגעבען די זעלבע מיסיע דעם פירשט סאמאנדזי.

ארעסטירט דעם מחבר

פון אנטיסעמיטישע פלוג-בלעטלעך אין ווין

ווין, 4 (יט"א טעלעגראפיש)
מיט עטליכע טעג צוריק האבען זיך אויף די גאסען בעוויזען אנטיסעמיטישע פלוג-בלעט- נעכטען האט די פאליציי ענטדעקט די דרו- קריי, וואו די פלוג-בלעטלעך זענען אפגעדרוקט געווארען. דער דרוקעריי-אינהאבער איז ארעס- טירט געווארען.

מיניסטער בעק ביים בעלגישען קעניג

בריסעל, 4 (ספ. טעל.)
לכבוד דעם פוילישען אויסערן-מיניסטער בעק זענען דא היינט געמאכט געווארען א רייה פייער- ליכע אויפנאהמעס.
צווישען אנדערען, איז דער פוילישער מיניס- טער היינט אויפגענומען געווארען דורכ'ן קעניג, מיט וועלכען ער האט געהאט א געשפרעך, וואס האט געדויערט א שעה צייט.

ליטווישע רעגירונג דער- לויבט נישט

אין לאנדעס-קאנפערענץ פון יודישע ראטמענער

קאוונע, 4 (יט"א טעלעגראפיש)
די רעגירונג האט נישט דערלויבט א לאנ- דעס-קאנפערענץ פון די יודישע ראטמענער אין שטאט-ראטען.

כשרות-סקאנדאל אין זלאטשעוו

זלאטשעוו.
דער היגער מנקר איז אנימאלט אריין אין דער יאטקע פון קצב, אנ'אנגעזעהענער יוד און א גאנצער בוימעל-גיסער, האט ער דערזעהען, ווי דער בעל- הבית האקט א זייטעל פון נאר אנ'אנדערער בהמה, ווי ר'האט געלאזט שאכטען.
דער מנקר איז גלייך אוועק צום רב, מ'האט גע- נומען די מעשה גענוי חוקר ודורש צו זיין און ס'- האט זיך טאקע ארויסגעוויזען, אז דאס פערקויפטע פלייש שטאמט פון „איינענער" שחיטה.
די מעשה נבלה האט צווישען דער יודישער בע- פעלקערונג פון שטעטעל ארויסגערופען א שטארקען רעש.

„נומערוס קלאוזוס" פאר יודישע ארבייטער

ביי רעגירונגס-ארבייטען אין א"י

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)
דער „דבר" שרייבט, אז די רעגירונג פיהרט אין א „נומערוס קלאוזוס" פאר י.ד.שער ארבייטער ביי רעגירונגס - ארבייטען.

פון סיים און סענאט

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)
אין די סיים-קולוארען ריכט מען זיך, אז די איט- מיגע סעסיע פון סיים און סענאט זאל געשלאסען ווערען צווישען דעם 15 און 25 מערץ.
עס ווערט פיל גערעדט וועגען דער קאנסאלידי- רונג פונם אמאליגען פרא-רעגירונגס לאגער. אויף יוני ווערט געפלאנט א צוזאמענפאהר אין ווארשא.

ד"ר מאיר עבנער געשטעלט פאר מיליטער-געריכט אין רומעניען

צוליב „רעגירונגס-פיינדליכער טעטיגקייט"

בוקארעשט (יט"א) די פראקוראטור האט פערפיהרט א פראצעס קעגען ד"ר מאיר עבנער פאר „רעגירונגס - פיינדליכער טעטיגקייט". דער פרא- צעס פון אלטען פעהרענדסטפויליען יודישען עסקן וועט פארקומען איינגיכען פארן טשערנאוויצער מיליטער געריכט. די בעשולדיגונג שטיצט זיך אויף אנ'אר- טיקעל פון ד"ר עבנער אין דער דורך איהם ארויס- געגעבענער „אסטיודישער צייטונג", אין וועלכען ד"ר עבנער האט קריטיקירט דעם אויסערן-מיניס- טער טיטולעסקו פאר דער ערקלערונג, וואס ער האט געהאט אפגעגעבען אויף דער לעצטער סעסיע פון פעלקער-בונד ראט, אז רומעניען וועט נישט קענען איינעהמען קיין איינציגען יודישען פליט פון דייטש לאנד.
ד"ר מאיר עבנער איז היינט אלט 63 יאהר. ער איז איינער פון די פראמינענטסטע פיהרער פון רו- מענישען יודענטום און שטעהט בראש פון דער „יודישער פארטיי" (ציוניסטען) אין רומעניען. ד"ר עבנער איז מעהרערע יאהרען געווען דעפוטאט פון רומענישען פארלאמענט און שפעטער סענאטאר.

7 „אונלעגאלע" עולים

ווערען ארויסגעשיקט פון לאנד

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)
די פרעסע שרייבט, אז די 7 „אונלעגאלע" יודישע עולים, וואס זענען דעם 1 מערץ ארעס- טירט געווארען אין בנין פון דער יודישער אגענץ, וועלען ארויסגעשיקט ווערען פון לאנד.

די נאהענטסטע אויספלוגען פון „ארביס"
לאנדאן, פאריז, בריסעל
דעם 24/III 370 זל.
קיין פאלעסטינע
אויף פסח און אויף די לעוואנטי- נישע ירידים.
הנחות פאר די ה"ה דאקטוירים און סוחרים.
ד. 4/III, 11/III און 25/III.
איינשרייבונגען:
„ORBIS" פיעטריקא 18 און 65.
טעל. 249-40 און 101-01.

TABELE
POTRĄCEN I DOPŁAT
obowiązujących od 1 lutego 1936 r.
Tablice obejmują wszystkie rodzaje potrąceń z wynagrodzeń tygodniowych i miesięczn. oraz dopłaty pracodawców
do nabycia
Księgarnia Łódzka „CZYTAJ" Narutowicza 2
Cena egz. zł 2.—

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 120-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 9—1

ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום
מענער-שוועכע
לעטשניצע זגערזשער 17
פון 12—2.

קיינער נישט צופרידען מיט די רעזולטאטן

פוילישע פרעסע שטימען וועגען די ווירטשאפטליכער קאנפערענץ

דער רעזולטאט פון דער גרויסער ווירטשאפטליכער בעראטונג וואס איז פארגעקומען אין ווארשע האט, ווי עס איז צו זעהען פון די פרעסע שטימונגען קיינעם נישט בעפרידיגט. אזוי שרייבט למשל דער קאנסערוואטיווער סאנאטארישער „טשאס“, אז: „די רעדעס פון די רעגירונגס־פארשטעהער אויף דער בעראטונג האבען בכלל קיין שום נייע געדאנקען נישט אריינגעטראגען. זיי האבען זיך געדרעהט, מעהר וועניגער, אין די זעלבע ראהמען, וואס זייערע רעדעס אין סיים. מען האט אויך דער „בעראטונג“ נישט צוגעשטעלט קיין גענוי פרעציזירטע קאנקרעטע לעזונגען פון די אקטועלע פראבלעמען. מצד דעם ווירטשאפטליכען לעבען האבען מיר אויך די פון לאנג שוין גוט בעקאנטע פאסטולאטען. די רעזאלוציעס פון די בעזונדערע קאמיסיעס, וואס זענען דאס רוב רעדאגירט אין אלגעמיינע ווערטער זענען נישט קיין מאטעריאל צו קאנקרעטע שריט און טראגען אויך נישט אריין אין די ביז איצטיגע פראגראם אנווייזונגען, וואס מיר קאנען פון די סיים בעראטונגען קיין שום נייעס“.

און די צייטונג, ארומרעדענדיג די בעזונדערע פאזען פון די בעראטונגען קומט צו פאלגענדען אויספיהר:

„די האפנונגען וואס מען האט געלעגט אויף דער ווירטשאפטליכער בעראטונג זענען נישט מקוים געווארען. די קופאנעס פון די פערטרויאונגס אבליגאציעס, וואס די רעגירונג בעזיצט, זענען פערברויכט געווארען אהן נוצען, צום בעדויערן האט זיך ארויסבעוויזען, אז גערעכט זענען געווען גיכער די פעסימיסטען, וואס האבען פאראויסגעזעהען, אז די בעראטונג וועט נישט ברענגען קיין קאנקרעטע רעזולטאטען. מיר זענען נישט קיין אנהענגער פון אנקלאגען זיך פאר יעדען פרייז. מיר טרייבען נישט קיין קריטיק צוליב'ן פערגעניגען פון קריטיקירען. להיפוך מיר זענען אין דער מיינונג, אז אפילו פון די פערלוסט דארף מען ארויסציהען פאזיטיווע נוצען. מיר זענען אין דער מיינונג, אז די ווירטשאפטליכע בעראטונגען דארפען מאכען א סוף צו דעם מבול פון ווערטער אין וועלכען מיר טרינקען זיך [illegible] און צוריקקעהרען די ענערגיע סיי דער רעגירונג ווי אויך די פיהרער פון ווירטשאפטליכען לעבען אויסשליסליך אין דער ריכטונג פון פאזיטיווער ארבייט“.

אויך די ראדיקאלע סאנאציע צייטונג דער „קוריער פאראנני“ איז ענטוישט פון די ווירטשאפטליכע בעראטונגען, און שטעלט פאלגענדע פראגע: „וואס האט אייגענטליך געקענט אריינברענגען די ווירטשאפטליכע בעראטונג, וואס איז שוין פריהער נישט געווען בעוואוסט?

אויף די קאמיסיעס האבען די „עקספערטען“ ערפילט די אינסטרוקציעס פון זייערע בעפולמעכטיגער, זיי פערטיידיגען נאר די אינטערעסען פון יענע ווירטשאפטס צווייגען מיט וועלכע זיי זענען פערבונדען, צוגעבענדיג פערשטעהט זיך זייערע ארויסטרעטונגען דעם, אזוי כאראקטעריסטישען פאר אונזערע בעציהונגען, שיין פון זארג פאר דעם אלגעמיינעם וואויל און ווילען צו ראטעווען דאס פאטערלאנד. און דער איינציגער, צו וואס אזא טעטיגקייט פיהרט, זענען פארמולעס, וואס בכדי צופרידענצושטעלען אלעמען, מוזן ביי זיי צוגענומען ווערען [illegible] בעדייטונג.

אונזערע ווירטשאפטליכע קרייזען וואלטען געוואלט זעהען אין די בעראטונגען עפעס מעהר, ווי אן אופן פון בעקעמפען די רעגירונג מיט זייערע פאסטולאטען און אנגעווערטעטע פראגען. זיי האבען די בעראטונגען געוואלט מאכען א מיטעל פון פעסטשטעלען א פראגראם פון דער ווירטשאפטליכער [illegible].

אונזערע „ווירטשאפטליכע ספערען“ האבען [illegible] אזא ווירטשאפטליכען פראגראם: א גאנץ אייגענער פראגראם, אבער דערפאר א ענטשידען פערטרעטער:

מען דארף שאפען בעדינגונגען פון רענטאביליטעט פאר דער אינדוסטריע און אין לאנד וועט ענטשטעהען א אלגעמיינער וואוילשטאנד. זייט יאהרען קאנקרעטיזירט זיך דער דאזיגער פראגראם אלס פאדערונג צו רעדוצירען די לויהנען, צופאסען די סאציאלע פערזיכערונגען, עלימינירען יעדען קאנקורענץ — קודם כל די מלוכהשע און אויפהאלטען די פרייזען אויף דער הויך פון יאהר 1929. אין אזא פארם איז טאקע אויך פארגעשטעלט געווארען דער פראגראם פון די ווירטשאפטליכע פרייזען אויף די לעצטע „בעראטונגען“.

דער „קוריער פאראנני“ דריקט אויס זיין צופרידענקייט מיט דער רעדע פון פרעמיער קאשטשאלאווסקי, וועלכער האט צום שלוס פון דער קאנפערענץ אונטערגעשטראכען די נויטוועדיגקייט פון א אויפהעריגען קאנטאקט מיט די גרופירונגען, וואס פרעזענטירען נישט נאר דעם קאפיטאל נאר אויך די ארבייט, „מיט גרויס צופרידענהייט — שרייבט די צייטונג — וועט די געזעלשאפט בעגריסען די דעקלאראציע פון מלוכה־שעף, אז דער פרוב צו פערווארפען די פאלגען פון וועלט קריזיס פון איין געזעלשאפטליכער גרופע אויף דער צווייטער פיהרט נישט צום ציל“. שוין די דאזיגע איינע [illegible] א גענוגענדער בעווייז פון דעם גוטען ווילען מיט וועלכען די רעגירונג וועט בעטראכטען די פאסטולאטען, אנווייזונגען און בעמערקונגען וואס זענען אויף די בעראטונגען אריינגעטראגען געווארען. דער דאזיגער גוטער ווילען האט אויך געלייטעט די רעגירונג בעת זי האט ארגאניזירט די בעראטונגען. עס איז נישט איהר שולד אויב דער רעזולטאט [illegible].

פון די דריי טעטיגע בעראטונגען איז נישט קיין אימפאנירענדער“.

פערשטעהט זיך, אז אויך דער „ראבאטניק“ זאגט זיך ארויס זעהר קריטיש וועגען דער גאנצער אימפרעזע אנווייזענדיג אז אין די ווירטשאפטליכע בעראטונגען האבען זיך נישט בעטייליגט די פארשטעהער פון דער וועלט פון ארבייט פרעגט דער „ראבאטניק“:

„צי וועט מיניסטער קוויאטקאווסקי איצט נישט פערברעכען די הענד — אויב ער האט ערנסט טראקטירט די בעראטונגען — אז זייער רעזולטאט איז א צוריקגאנג צו די צייטען, וועלכע ער אליין האט פערארטיילט און וועלכע, מיר האפען, אז ער וואלט נישט געוואלט זעהען אז זאלען זיך צוריקקעהרען?“

ארומרעדענדיג די פאסטולאטען פון די ווירטשאפטליכע ספערען שרייבט ווייטער דער „ראבאטניק“:

„זיי טוען דאס אין אייגענעם אינטערעס, איבער וועלכען זיי קענען זיך נישט אויפהויבען. אבער צי האט די רעגירונג פאקטיש נישט קיין וויכטיגערע אויפגאבען ווי אויסצוהערען די מיינונג און וואונשען פון די „ווירטשאפטליכע ספערען“? אויב אזעלכע „בעראטונגען“ זאלען האבען עפעס א זין, אויב זיי זאלען ווירקליך ארויסרופען א פאקטישע פעראייניגטע רעסירונג אין דער געזעלשאפט איז עס נאר אונטער בעדינג, אז דאס וועט זיין א אויסטויש געגנזעצליכע און סתירהדיגע מיינונגען, אז יוצא זיין א קאמף פון אנשויאונגען, וואס אפ די געזעלשאפטליכע בעציהונגען אין לאנד. דא וועט זיין א צוזאמענשטויס פון פערשידענע שטאנדפונקטען, וואס וואלטען אינפארמירט די רונג וועגען דער וויכטיגער ווירטשאפטליכען געביט און וועגען די שטרעבונגען פון פערשידענע געזעלשאפטליכע שיכטען. די בעראטונג; פערפליכטען דאך נישט האט מען בעי אויך נישט געדארפט מאכען פון פ־וכטלאז שוישפיל“.

וואס טראצקי האט גערעדט וועגן פראנקרייך

סענסאציאנעלע רעוועלאציעס פון עדוארד העריא

בעת זיין לעצטער אינטערווענץ אין פארלאמענט פאר ראטיפיצירען דעם אפמאך מיט ראטען רוסלאנד האט עדוארד העריא ענטפערנדיג די געגנער פונם אפמאך געזאגט צווישען אנדערן, אז אויב די באלשעוויקעס האבען אין יאהר 1918 אונטערגעשריבען א סעפאראטען שלום מיט דייטשלאנד, איז עס געווען נישט אהן דער שולד פון די פערבינדעטע, וועלכע האבען צו לאנג געוואקעלט זיך ביים אנגעהמען א שטעלונג צו די באלשעוויקעס. דער גענעראל ניסעל וועלכער איז אין 1918 געווען שעף פון דער פראנצויזישער מיסיע אין רוסלאנד און דער דעמאלסדיגער פראנצויזישער אמבאסאדאר אין מאסקווע נולאנס האבען פראטעסטירט געגען דעם. עדוארד העריא האט אין „עווור“ פערעפענטליכט אן ארטיקעל וועלכער וועט זיכער מאכען א גרויסע סענסאציע און וועט נאך ברענגען צו שארפער פאלעמיק.

דער ארטיקעל — אויב מען קען אזוי אנרופען די העכסט וויכטיגע רעוועלאציעס הייסט: לעגענדע און אמת פון ברעסט־ליטאווסק, ער בעשטעהט פון א סעריע נומערירטע דאקומענטען וועלכע שטאמען פון די ארכיווען פון פראנצויזישען אויסערן מיניסטעריום ער גיט איבער טעקסטען פון טעלעגראמעס פון פראנצויזישען אמבאסאדאר נולאנס, פון דעם גענעראל ניסעל, פון אנדערע פארשטעהער און דער רעזולטאט איז א קלארער. די באלשעוויקעס האבען אין יענעם מאמענט געוואלט ווייטער געהן מיט פראנקרייך — בעזונדערס לעאן טראצקי — און מיט די פערבינדעטע, לידער אבער האט מען דאס נישט גענוג אפגעשאצט און מען האט אויך נישט געגלויבט אז די רויטע ארמעע וועט קענען זיך ארגאניזירען מען האט מורא געהאט פארן באלשעוויזם און נישט געוואלט איהם אונטערהאלטען, לייגענדיג האפנונג מעהר אויף די ווייס־גווארדייאישע ארמעען און אויף דער ...רעסטאווראציע פון דער צארישער דינאסטיע, די באלשעוויקעס — און ספעציעל טראצקי — האבען אפגעשלעפט מיט דעם אונטערשרייבען דעם סעפאראטען שלום אפמאך מיט דייטשלאנד, האפענדיג אלץ אויף פראנקרייך אבער מען האט זיי נישט אונטערגעהאלטען.

העריא שרייבט צו צו די דאקומענטען:

„איך האב ציטירט פאקטען און דאקומענטען איך גיב נישט צו קיין פאלעמיק און נישט קיין קאמענטארען, זאל יעדער איינער משפטן“.

„איך בין גערעכט, איך רעד וועגען פראנקרייך“ — זאגט טראצקי

אט זענען עטליכע פון העריאס ציטירטע דאקומענטען, דעם 15טען דעצעמבער 1917 ווערט געשלאסען דער רוסיש דייטשער וואפענשטילשטאנד. אין זעהר געפעהרליכע אומשטענדען פאר די ארמעען פון די פערבינדעטע. די רוסישע ארמעע עקזיסטירט מעהר נישט. דעם 19טען. דאס הייסט אין 4 טעג ארום איז פארמירט דער אמבאסאדאר נולאנס אז ער האט אויפגענומען דעם פאלקס־קאמיסאר טראצקי. ער האט מיט איהם דיסקוטירט די פראגע פון פאספארטען פאר די בירגער פון די פערבינדעטע מלוכות, וועגען אוקראאינע און אויך וועגען פרידען, דער אמבאסאדאר שרייבט דער רעגירונג: „טראצקי האט מיר בריוו אונטערגעשטראכען זיין בעדויערן פאר וואס די פערבינדעטע ווילען נישט צושטעהן צו די אונטערהאנדלונגען וועגען א וואפענשטילשטאנד, איך האב איהם אין ביטערע ווערטער פארגעווארפען אז ער מאכט רוסלאנד נישט האלטען ווארט, אז ער האט אונז פערלאזען נאך אזוי פיל בשותפותדיגע פרובען, ער האט פראטעסטירט און אונטערגעשטראכען זיין צוגעבונדענקייט צו פראנקרייך און האט ערקלערט אז ער שטעלט אונזער פאלק העכער פון אנדער פעלקער.

רעדענדיג ווייטער וועגען אונזערע קרבנות זענען טראצקי'ן געקומען טרעהרען אין די אויגען ער האט זיך אפגעשטעלט און מיר געזאגט: — „איהר זעהט איך בין גערעכט, איך רעד וועגען פראנקרייך“... טראצקי ווייזט האן אן אז די אונטערהאנדלונגען וועגען פרידען וועלען אין קורצען אפגעשטעלט ווערען אויף אכט טעג, כדי צו געבען א מעגליכקייט די פערבינדעטע רעגירונגען צו אינטערווענירען, און זיין קאנצעפציע פון פרידען וועלען טשעכיען און עלזאס און אלע אונטערדריקטע מלוכות האבען דאס רעכט ארויסצוזאגען זיך איבער זייער אייגענעם גורל דורך א פלעביסציט. אויב דייטשלאנד וועט אפזאגען די בעדינגונגען וועט דער פרידען נישט אונטערגעשריבען ווערען און די קאנסטיטואנטע וועט זיך דארפען ארויסזאגען.

פראנצויזישע רעגירונג וויל נישט.

עדוארד העריא ווייזט אן:

„די רייד זענען אין איינקלאנג מיט דער רעדע וואס טראצקי האט דעם 21 דעצעמבער 1917 געהאלטען אין אלעקסאנדער טעאטער, וואו ער האט דעקלארירט, אז אויב דייטשלאנד מאכט גענדע פארשלאגען וועט רוסלאנד פארמיטלען מעי פון רויטע גווארדייצעס כדי צו קעמפען דעם קייזער און געגען אלע אימפעריאליזמען.

דער אויסערן מיניסטער פישאן האט אויף שניטען די בריקען.

דעם 21־טען דעצעמבער 1917 (22) טעלעגראפירט ער אונזער אמבאסאדאר.

„ענטפער אויף אייער טעלעגראמע נומער די רעגירונג אקצעפטירט נישט אין קיין שום די אידעע צו אינטערווענירען אפיציעל אדער אפיציעל אין די אונטערהאנדלונגען וועגען פון די מאקסימאליסטען און זיך אונטערהאנדלען געגען די אינטערעסען פון פראנקרייך מיט א טער רעגירונג, וועלכע האט זיי מיט חרפה טעזן“.

„אלזא, ה' פישאן בעשטעטיגט די ווערטער בע טראצקי האט געזאגט צו נולאנס (די טעלעגראמע פון 22 דעצעמבער), אבער ער זאגט זיך רעדען מיט דער באלשעוויסטישער רעגירונג.

העריא גיט ווייטער איבער:

דעם 24 יאנואר 1918 21 א זייגער מיט 7 אינפארמירט ה' נולאנס די רעגירונג אז דער טאן סאדול האט איהם אינפארמירט וועגען זיין ענעניש מיט טראצקין. טראצקין איז מיט גרויס געלונגען אויסציפויעל'ן, אז די אונטערהאנדלונגען זאלען איבערגעריסען ווערען ביזן 29 יאנואר, געקוקט אויף די פאדערונגען פון די שונאים, קי וועט זיך בעמיהען צו פערלענגערן די אבער ער איז אין דעם געשטערט געווארען דורך געהיימע און סעפאראטע אונטערהאנדלונגען דער אוקראינישער ראדא מיט די עסטרייכער.

לענין איז אויך געווען געגען

עדוארד העריא ציטירט ווייטער דעם אמבא דארם רעפעשע און ווייזט אן אז דער אמבאסאדאר איז געווען גענייגט צו א פאליטיק פון שטיצ הינטערגעדאנק פאר דער באלשעוויסטישער רעגי די איינציגע פאליטיק וועלכע איז מעגליך, לויט א

דעם 5 פעברואר 1918 אינפארמירט דער אמ סאראר ווייטער, לענין האט געזאגט סאדול:

(ווייטער זעה 5־טע זייט)

צום טויט פון גרעסטען פיזיאלאג פון אונזער צייט

אין לענינגראד איז ווי בעוואוסט געשטארבען אין עלטער פון 87 יאהר דער גרויסער רוסישער געלעהרטער, דער אקאדעמיק פאוולאוו, וואס איז אין דער וועלט בעריהמט געווען דורך דער בעגרינדונג פון דער פיזיאלאגיע.

פראפ. פאוולאוו איז געבוירען געווארען אין 1849 אין ריאזאן אין דער פאמיליע פון א גלח און אין אנהויב האט ער זיך געלערנט אין א גלחים סעמינאר, אבער ביי דער ערשטער געלעגענהייט איז ער אוועק קיין פעטערבורג וואו ער האט געענדיגט דעם אוניווערזיטעט און איז אריינגעטרעטען אין דער מיליטעריש־מעדיצינישער אקאדעמיע.

אין דער אקאדעמיע האט זיך פאוולאוו צוזאמענגעטראפען מיט דעם בעריהמטען פראפעסאר באטקין, וועלכער האט אויף איהם געהאט א געוואלדיגע השפעה. א חוץ דעם דאזיגען לעהרער האט זיך פאוולאוו נאך מיט א בעזונדערער פיעטעט בעצויגען צום פראפ. סעטשעניעוו וועלכען ער רופט דעם „פאטער פון דער רוסישער פיזיאלאגיע“.

אין 1884 איז פאוולאוו געשיקט געווארען קיין אויסלאנד, צוויי יאהר איז ער דארט פערבליבען און ער האט אנגעקניפט בעציהונגען מיט די געלערנטע לודוויק און היידענהיין. נאך זיין צוריקקומען קיין אויסלאנד האט ער געמאכט די ערשטע פרובען צו בעקומען אין ריינעם געשטאלט די זאפטען פון די מאגען־גרוטשאלעס. די דאזיגע פרובען האבען זיך פערענדיגט מיט א רייהע גלענצענדע קלאסישע אפעראציעס אויף די בעזונדערע טיילען פון קאנאל וואס פיהרט צום מאגען.

א בעזונדערס גרויסער ערפאלג האט געהאט זיין עקספערימענט מיט דעם כלומרשטען דערנעהרען פון חיות. ער האט ביי א הונד געמאכט א עפענונג אין ווענטעל פון מאגען און האט דארט אריינגעשטעלט א גלעזערען רעהרעל דורך וועלכען עס איז ארויס דער מאגען זאפט. דאן האט ער איבערשניטען דעם קאנאל, וואס פיהרט דאס עסען פון מויל צום מאגען דורכן האלז אזוי אז די שפייז ווי נאר זי איז אריין אין מויל איז זי תיכף באלד צוריק ארויסגעפאלען דורך דער עפענונג אין האלז, און דאך האט דער מאגען אויסגעארבייט דעם מאגען זאפט אין אזא סכום און צוזאמענשטעל, ווי די שפייז וואלט צוגעקומען צום מאגען. עס איז אבער גענוג געווען איבערצושניידען דעם וואנדערדיגען נערוו אויפ'ן האלז אז דער פראצעס זאל זיך תיכף אפשטעלען נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער הונד האט ווייטער געקייעט די שפייז, האט זיך אבער קיין מאגען זאפט מעהר נישט אויסגעטיילט.

אין אינסטיטוט פאר עקספערימענטאלע מעדיצין האט פראפ. פאוולאוו געעפענט די ערשטע אין דער וועלט קליניק און אפעראציע זאל פאר חיות וועלכע ער האט אפערירט לויט אלע געזעצען פון דער מענשליכער כירורגיע. א דאנק פאוולאוו'ן ווערט דער ארגאניזם פון הונד כמעט ווי דורכזיכטיג, און איינציגווייז פערשווינדט דער „סוד“ פון פערדייאונגס פראצעס און עס ווערט אויפגעקלערט דער אינטימסטער כימיזם און דער גאנצער ריינער נערווען מעכאניזם פון דעם קאמפליצירטען פערדייאונגס פראצעס פון שפייז.

אין 1897 גיט פאוולאוו ארויס אין א קליין ביכעלע דעם רעזולטאט פון זיינע עקספערימענטען איבער דעם פערדייאונגס פראצעס און די גאנצע וועלט איבערצייגט זיך, אז עס איז געבוירען געווארען א ניי קאפיטעל אין דער נאטור וויסענשאפט. אלע ביז־איצטיגע פארשטעלונגען וועגען דעם פערדייאונגס־וועג זענען אויף א געוואלדיגן אופן געענדערט די דאקטוירים פון דער גאנצער וועלט כאפען זיך אן אין דעם בוך, וואס טראגט דעם נאמען „לעקציעס וועגן דער ארבייט פון די וויכטיגסטע פערדייאונגס־גרוטשאלען“. און עס איז שוין נישט פערהאן קיין שום קליניק, קיין איין שפיטאל אין דער נייער און אלטער וועלט, אין וועלכע עס זאלען נישט אנגעווענדעט ווערען די רעזולטאטען פון פאוולאווס פארשונגען ביים היילען די קראנקהייטען פון מאגען און קישקעס.

ער ווערט בעריהמט אין דער גאנצער וועלט און פון איבעראל קומען צו איהם יונגע פארשער בכדי זיך צו לערנען ער בעקומט די נאבעל פרעמיע ער ווערט אויסגעקליבען אלס מיטגליד פון אקאדעמיעס.

אין 1902 אויף דעם אינטערנאציאנאלען צוזאמענפאהר פון פיזיאלאגען אין מאדריד האט ער ווידער פערוואונדערט די וועלט מיט זיין וועגען דער עקספערימענטאלער לעהרע פון פסיכישער טעטיגקייט ביי חיות. ער האט עקספערימענטאלען אופן בעוויזען די וויכטיגקייט פון מוח און די דינאמיק פון דער נערוון טעטיגקייט.

בענוצענדיג זיך מיט יעדען צוזאמענפאהר האט אלץ מעהר פאפולאריזירט דעם נייעם סיסטעם געגן דער וויכטיגקייט פון דער טעטיגקייט פון די הויט פון מוח.

אין אנהויב פון דער רעוואלוציע האט פאוולאוו געשריבען א בוך, אין וועלכען ער האט געמאכט סך־הכל פון זיינע עקספערימענטען איבער די לעקסען און ענטוויקעלט זיין געדאנק אז דער וואס האט געשאפען און שאפט די נאטורוויסענשאפט איז איצט געווארען אליין דער אביעקט פון דער דאזיגער נאטורוויסענשאפט.

באלד איז ארויס זיין ווערק „20 יאהריגע ערפאהרונג ביים פארשען די העכערע נערוון טעטיגקייט ביי חיות“. דאס דאזיגע ווערק איז בערזעצט געווארען אויף אלע אויסלענדישע שפראכען.

אין דער לעצטער צייט האט פאוולאוו געפיהרט מיט דריי ריזיגע לאבאראטאריעס אין וועלכע עס האבען געארבייט איבער 50 געלעהרטע. פאר פאוולאווס אויגען געהען פערביי א מאסע פון ווייסע מייז ביז מענשען עהנליכע מאלפעס, דאס זענען געווען אין א געוויסער מאס פאבריקען פון די פערשידענסטע רעפלעקסען, קובאטארען פון די נייעסטע וויסענשאפטליכע אריעס. און מיט דער דאזיגער גאנצער וויסענשאפטליכער ווירטשאפט האט ער געפיהרט לאי אליין.

דייטשע געלעהרטע פּרובען זיך געגענשטעלען דער דיקטאַטור פון דער נאַצישער „וויסענשאַפט"

[ב]ערלין. (יט"א) פון אַן אַרטיקל אין „פעל-[קישער] בעאָבאַכטער" איז צו זעהען, אַז אין דער [...] וויסענשאַפט פיהרט זיך אַ שטילער אָבער [...]דיגער קאַמף צווישען דעם עלטערן דור [...] און דער יונגער „וויסענשאַפט", וואָס [...] אויפגעצויגען דורך די נאַציס. די גע-[...] פון עלטערן דור שטעלען זיך ענטשיידען [...] דער „פּערוויסענשאַפטליכונג" פון די נאַצי-[...]טען־טעאָריעס און געגען איינפיהרען אויף [...] פון דעם גייסט פון די דאָזיגע אַנטי־וויסענ-[שאַפט]ליכע טעאָריעס. דער „פעלקישער בעאָבאַכ-[טער] גרייפט אָן זעהר שטאַרק די עלטערע וויסענ-[שאַפטלער] און וואָרענט זיי צו זיצען שטיל, ווייל [...] יונגע וויסענשאַפט וועט קיינמאָל נישט [...] איהר אָבגאָט פון פּראָפ. איינשטיין".

[פא]רשטאַרקונג פון אַנטי - דייטשען [בא]יקאָט

לאָנדאָן. (יט"א) אין לאָנדאָן איז געשאַפען [געוואָ]רען אַ קאָמיטעט פון יודישע און נישט־יודישע [...], וואָס האָט דעם צוועק צו פאַרשטאַרקען [דעם] באָיקאָט פון דייטשע סחורות. דער קאָמיטעט [האָט] איינגעשטעלט אַ קאָנטאַקט מיט אייניגע פיה-[רענדע] פרויען־אָרגאַניזאַציעס, וועלכע דאַרפען צוזי-[...] מיטגלידערינס פּראָפּאַגירען די לאָזונ-[גען] פון אַנטי־דייטשען באָיקאָט.

[...] - רעדאַקטאָר פון „איזראַעליטי-[ש]ען פאַמיליענבלאַט" בעזעצט זיך [אין] קביעות אין ארץ - ישראל

[ב]ערלין. (יט"א) דער שעף־רעדאַקטאָר פון [„איזר]אַעליטישען פאַמיליענבלאַט" ד"ר אַלפרעד קו-[פּערב]ערג, האָט פערלאָזען דייטשלאַנד און בעזעצט [זיך] קביעות אין א"י. ד"ר קופּפערבערג וועט אין [...] זיין קאָרעספּאָנדענט פון „איזראַעליטישען פאַ-[מיליענ]בלאַט".

[וויפ]יל יודישע אַדוואָקאַטען פּראַקטי-[צי]רען נאָך אין דייטשלאַנד?

בערלין. (יט"א) די „יוריסטישע וואָכענ-[שריפט]" פערעפענטליכט אַ סטאַטיסטיק, פון וועל-[כע]ר איז צו זעהען, אַז דעם 1־טען יאַנואַר 1936 [...] אין גאַנצען דייטשען רייך געווען טעטיג 18[...] אַדוואָקאַטען, דערונטער 2.552 יודישע [און] נישט־אַרישע. די אַלגעמיינע אַדוואָקאַטען־צאָהל [איז] אין משך פון 1935 געשטיגען מיט 83, דאַגע-[גען] איז די צאָהל יודישע אַדוואָקאַטען געפאַלען [...] 184. אין 1934 איז די אַלגעמיינע צאָהל גע-[שטיג]ען מיט 340 און די צאָהל נישט־אַרישע אַד-[וואָק]אַטען איז בלויז אין פּרייסען געפאַלען מיט [...]. [...]דאָס ווייניגער ווי אַ העלפט פון אַלע יודישע [אַדוו]אָקאַטען אין דייטשלאַנד (1036) האָט דעם 1־טען [...] 1936 געוואוינט אין בעצירק פון דער [בערלי]נער אַדוואָקאַטען־קאַמער. די צאָהל יודישע אַדוואָקאַטען אין ברעסלוי האָט בעטראָפען 234, איי פראַנקפורט־דמאין 135. מינכען 127, האַמבורג 119 און קאַרלסרוהע 105. די קלענסטע צאָהל יודישע אַדוואָקאַטען (2) איז געווען רעגיסטרירט ביים רייכס־געריכט און אין דער אַדוואָקאַטען־קאַמער אין אָלדענבורג (2).

צו די ציפערען פון דער „יוריסטישער וואָכענשריפט" דאַרף בעמערקט ווערען, אַז ביי יודישע אַדוואָקאַטען האַנדעלט זיך אין אַלע פאַלען יונגע יוריסטען, וואָס זענען טעטיג אין אַדוואָקאַטען־שטאַנד פון פאַר דער וועלט־מלחמה אָדער האָבען זיך בעטייליגט אַלס פראָנט־זעלנער אין דער דייטשער אַרמעע בעת דער וועלט־מלחמה.

מיאוס'ער אָפּשניט פון נאַצישער פּראָפּאַגאַנדא - שיף אין דרום - אַמעריקע

לימא. (פּערו) (יט"א) אין דער פּאָרט־שטאָט גואַיאַקיל פון דער רעפּובליק עקוואַדאָר איז פאָרגעקומען אַ פייַנדליכע דעמאָנסטראַציע געגען דער דייטשער קריגס־שיף „עמדען", וועלכע מאַכט איצט דורך אַ פּראָפּאַגאַנדע־רייזע לענגאויס דעם פּאַציפישען ברעג פון דרום־אַמעריקע מיט'ן צוועק צו פאַרשטאַרקען די פריינדליכע בעציהונגען צווישען דייטשלאַנד און די לענדער פון דרום־אַמעריקאַנישען מערב. אין רעזולטאַט פון אַן אַקציע פון די קאַטאָליקען, אַרבייטער־אָרגאַניזאַציעס און יודען האָט די רעגירונג פון עקוואַדאָר בעשלאָסען נישט מאַכען קיין אויפנאַהמע לכבוד דער מאַנשאַפט פון „עמדען". בעת די אָפיצירען און מאַטראָזען פון דער דייטשער שיף האָבען געמאַכט אַ שפּאַציר איבער די גאַסען פון גואַיאַקיל, זענען איבער'ן שטאָט פאַרשפּרייט געוואָרען אַנטי־היטלעריסטישע פלוגבלעטלעך אין דייטש. די אָפיצירען פון „עמדען" האָבען נישט ערלויבט די מאַטראָזען צו לעזען די פלוגבלעטלעך. מחמת דעם איז געקומען צו אַ געשלעג צווישען די פּאָרט־אַרבייטער און די דייטשען פון דער שיף, און אייניגע אָפיצירען האָבען געקריגען אָנגעבראָכען די ביינער. די פּאָליציי האָט זיך אַריינגעמישט און אַרעסטירט פינף אַרבייטער און עטליכע שיפס־אָפיצירען, וועלכע האָבען נאָך אַ מעת־לעת אין אַרעסט מיט חרפה געמוזט פאַרלאָזען דעם עקוואַדאָר־פּאָרט.

אַביסעלע קיביץ
(הומאָר פון טאָג)

— וואָס איז דאָס פאַר אַ שוואַרץ - יאָהר, — שרייט אַ מאַן ביים עסען אַ געדיכטען פּאָטאַליעס - צימעס, — נאַ דיר גאָר האָר, עפּעס אַ גאַנצער פּאַרוק שטעקט דאָ אין צימעס!

— אַזוי, ער איז דאָ! — רופט זיך אָן זיין ווייב מיט שמחה — און איך האָב זיך שוין דעם קאָפּ פערדרעהט, איהם געזוכט אין אַלע ווינקעלעך.

* * *

צוויי געהען שפּאַצירען אַנהויב זומער, דערווייל הויבט אָן צו געהען אַ היפּשער זומערדיגער רעגען, רופט זיך אָן איינער צום צווייטען:

— וואָס זאָגסטו אויף דעם טייערען גאָלדענעם רעגען? ווער קאָן אָפּשאַצען זיין ווערט? ס'איז אַן אמת'ע ברכה פון גאָט. באַלד נאָך דעם רעגען וועט אַלץ אַרויס פריש און לעבעדיג פון דער ערד.

— וואָס רעדסטו? — שרייט אויס דער צווייטער מיט שרעק — זאָל גאָט אָפּהיטען דערפון! אַ קליינינקייט איך האָב דאָרט אין דער ערד דריי ווייבער!

* * *

אַן אַלטער יוד שרייבט אַ צוואה, דאָס ווייב זיצט דערביי, שרייבט, זאָגט ער צום רב: מיין ווילנער ש"ס פאַר משה'ן; די משניות'ן פאַר אברהם'ן; די עין־יעקב'ס פאַר חיים'ן: דאָס שטריימעל מיט די 13 שפּיצען פאַר גדליה'ן. דאָ רופט זיך אָן ס'ווייב: איך וואָלט געזאָגט, אַז דאָס שטריימעל זאָלסטו לאָזען גיכער פאַר בערל'ען. רופט זיך אָן דער מאַן מיט פּעס:

— ווער שטאַרבט, איך צי דו?...

גרויסער סקאַנדאַל בעת אַ געבורטס־טאָג־פערוויילונג

דער „פערשטאָרבענער" מאַן שטאַט אַפּ אַ וויזיט און... פרעסט אויס געלט

ווילנע.

אין כוטאָר געליקאַליע, ווילנער קאַנט האָט געוואוינט מיט זיין יונגער פרוי דער לאַנדווירט אין כלומרשטער איגוש. יואל באַטורקאָווסקי.

מיט 10 יאָהר צוריק איז יואל באַטורקאָווסקי, וועלכער האָט זיך פערפּלאָנטערט אין א ריה ענינים, פערשוואונדען געוואָרען פון געליקאַליע, איבער לאָזענדיג אַ בריוועל, אַז מעהר וועט מען איהם שוין צווישען די לעבעדיגע נישט זעהן.

זיין יונגע פרוי האָט זיך געווענדעט צו דער פּאָליציי, אָבער אויף זיינע שפּורען איז נישט געלונגען צו פאַלען.

פרוי גענינע באַטורקאָווסקי איז געווען איבערצייגט, אַז זי איז פערבליבען אַן אַלמנה. זייער נחלה האָבען שנעל צוכאַפּט קרעדיטאָרען. ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז באַטורקאָווסקי האָט געהאַט חובות אין צעהן מאָל גרעסערע פון דער סומע וועלכע ס'האָט בעטראָפען זיין אייגענס.

זיין פרוי איז געקומען קיין ווילנע צו איהרער אַ שוועסטער, וועלכע האָט איהר אויפגעהאַלטען.

זייענדיג איבערצייגט, אַז איהר מאַן איז געשטאָרבען האָט זיך בעקאַנט מיט אַ געוויסען ר. מ. — אַ פערמעגליכען הויז־אייגענטימער, אויך אַן אַלמן, וועלכער האָט מיט איהר חתונה געהאַט.

פון דאַמאָלסט אָן זענען אַוועקגעגאַנגען 8 יאָהר. מיט אייניגע וואָכען צוריק האָט ר. מ. געפייערט זיין 40 יאָהריגען געבורטסטאָג. ער האָט איינגעלאַדען אַ סך פריינד און בעקאַנטע און מ'האָט זיך געוויילט.

אין סאַמע ברען פון דער פערווייַלונג איז דאָס דינסטמיידעל אַריינגעקומען אין סאַלאָן־צימער און דערקלערט דער באַלעבאָסטע, אַז עפּעס אַן־אומבעקאַנטער הער וויל זיך מיט איהר זעהען.

פרוי ר. איז גלייך אַרויס אין פאָדערצימער און איז געבליבען שטיין אַ בלייכע קוים איינהאַלטענדיג זיך אויף די פיס: פאַר איהר איז געשטאַנען אַ לעבעדיגער איהר פערשטאָרבענער מאַן...

זי האָט זיך אָנגעשפּאַרט אָן דער וואַנט און מיט אַ ציטערענדיגער שטים האָט זי זיך אָפּגערופען:

— ווער זענט איהר און וואָס פערלאַנגט איהר פון מיר?

דער יונגערמאַן האָט זיך אָפּגערופען צו איהר:

— האָסט זיך נישט וואָס צו דערנערווירען גע ניע. דערקאָנסט מיך גאַנץ גוט. איך וויל זיך דורכרעדען מיט דיר אונטער פיר אויגען. זי האָט איהם אַריינגעפיהרט אין קאַבינעט און דאָרט האָט ער איהר דערקלעהרט, אַז ער איז דאַמאָלסט נישט בעגאַנגען זעלבסטמאָרד. ער האָט געמוזט „פערשווינדען" צוליב די קרעדיטאָרען, וועלכע האָבען איהם נישט געלאָזט צורוה. איצט געפינט ער זיך אין אַ שווערער לאַגע. ער האָט געהערט, אַז זי איז רייך ער וויל נישט שטערען איהר לעבען. ער פערלאַנגט אָבער זי זאָל איהם געבען 50 זל. וועט ער ווייטער פערשווינדען. זי האָט איהם געגעבען 50 זלאָטעס.

פון דעמאָלס אָן האָט ער גענומען סיסטעמאַטיש אויספּרעסען ביי איהר געלד דראָהענדיג צו פערפיהרען געגען איהר א פּראָצעס פאַר צווייטמענעריי א. אַז. וו.

אין משך פון אייניגע וואָכען האָט ער אויסגעפּרעסט ביי דער פרוי 730 זלאָט. דערביי איז זיין אַפּעטיט געשטיגען מיט יעדען טאָג.

זעהענדיג, אַז זי וועט פון איהם נישט פּטור ווערען, האָט זי געמאָלדען וועגען אַלץ אין פּאָליציי, וועלכע האָט זיך מיט'ן ענין פּעראינטערעסירט.

דערווייל איז נאָך דעם תחית־המתים־אויפגעשטאַנענעם באַרטוקאָווסקין נישט געלונגען צו פערהאַלטען.

וואָס טראָצקי האָט גערעדט וועגען פראַנקרייך

(ענדע פון 4־טע זייט)

אָנהענגער פון פרידען פאַר יעדען פרייז רעפערזענטירען בלויז א קליינע מינדערהייט פון די באָלשעוויקעס מיר וועלען נאָר אונטערהאַנדלען דאַן ווען עס וועלען אָפּגעהויט ווערען די פּרינציפּען פון א דעמאָקראַטישען פרידען", קראַסין הדיקט אויס די זעלבע מיינונג דער סאָוויעט פון אַרבייטער און סאָלדאַטען איז אויך אַרויס פאַר אָפּוואַרפען די דייטשע בעדינגונגען. ה' נולאַנס לעגט פאַר די שטיצע פון די פערבינדעטע, אויב עס וועט נישט געשלאָסען ווערען קיין סעפּאַראַטער שלום".

אָבער דעם 9 פעברואַר שרייבט אוקראינע אונטער דעם פרידען. דעם 18 פעברואַר ווערט דער וואַפען שטילשטאַנד איבערגעריסען און די דייטשע אַרמעע הויבט אָן ווייטער מאַרשירען פאָראויס, דער אַמבאַסאַדאָר נולאַנס שרייבט שוין, אַז די טעג פון דער מאַקסימאַליסטישער מאַכט זענען געצעהלטע און א מאָנאַרכיסטישע רעסטאַווראַציע גרייט זיך אונטער דער שוץ פון די דייטשע באַגנעטען.. דעם 23 פעברואַר האָט דער ראַט פון די פאָלקס קאָמיסאַרען אַקצעפּטירט די דייטשע בעדינגונגען דורך 7 שטימען געגען 4 און 3 אָפּגעהאַלטענע (טעלעגראַמע פון נולאַנס פון 24טען), דער סאָוויעט פון מאָסקווע האָט אויסגעזעהען אָפּצוזאָגען דעם פרידענס טראַקטאַט און מען דאַרף אָנערקענען, אַז זיין בעשלוס איז אַ גאַנץ נישט קלאָהרער.

ווען טראָצקי איז שוין אַרויס געגען די פערבינדעטע

דער פרידענס טראַקטאַט אין ברעסט ליטאָווסק איז געשלאָסען געוואָרען דעם 3־טען מערץ 1918, „ער שטעלט נישט פאָר מיט זיך — האָט טשיטשערין מודיע געווען אין זיין ראַדיאָ — ווי אַן אולטימאַטום, וועלכער איז אונטערגעהאַלטען געוואָרען דורך בעוואָפענטער מאַכט". די באָלשעוויקעס, וועלכע דער דייטש־אוקראַינישער אָפּמאַך האָט פריהער דעקאָנצענטרירט, בעמיהען זיך צו רעאָגירען.

דעם 21. מערץ 1918 — 9 מיט 30 אין אָוונד טעלעגראַמע פון אונזער גענעראַל־קאָנסול אין מאָסקווע ה' גרענאַר: „ה' טראָצקי האָט אָפיציעל געבעטען די הילף פון דער פראַנצויזישער מיליטערישער מיסיע אויף צו רעאָרגאַניזירען די רוסישע אַרמעע".

אָבער דער פראַנצויזישער אויסערן־מיניסטער פּישאָן וויל נישט הערען דערפון.

שוואַרץ הערינג ציטירט ווייטערע טעלעגראַמעס און דאָקומענטען. די פערבינדעטע האָבען אויף די ווייסע גוואַרדייער. מען וויל די באָלשעוויקעס מעהר נישט העלפען. מיליטער פון די פערבינדעטע ווערט אַרויסגעזעצט אויף די רוסישע גרענעצען. אָבער דעם גרעסטען צאָרן רופט אַרויס דאָס אַרויסזעצען יאַפּאַנישע מיליטער אין וולאַדיוואָסטאָק, די בריקען ווערען אינגאַנצען איבערגעריסען צוליב דעם און אין יולי 1918 טרעט שוין טראָצקי ברוטאַל אַרויס געגען יעדער מיליטערישער מיטאַרבייט מיט די פערבינדעטע.

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור

[ה]רב פנחס לעווין אין ירושלים

ירושלים. די אָרגאַניזאַציע פון „פּועלי [אגודת] ישראל" אין ירושלים האָט איינגעאָרדענט [קבּ]לת־פּנים לכבוד הרב פנחס לעווין, פיהרער [פון] אגודת ישראל", וועלכע געפינט זיך איצט [אין לאַ]נד אין די אינטערעסען פון „קרן הישוב".

[קאַמפּ]אַנגע פון יודישער אַרבייט און אַר-[בייטס]לאָזיגקייט אין פתח - תקוה

[יר]ושלים. אויף זיין לעצטער זיצונג האָט דער [ש]טאָדט־ראַט פון פתח־תקוה זיך איינגעלאָזען אָפּ-[...]ען מיט דער פראַגע וועגען דער אַרבייטסלאָזיג-[קייט] אין דער קאָלאָניע. דער פאָרשטעהער פון די [קאָלאָ]ניסטען האָט געפאָדערט אַרויפצולעגען אויף [...] תושב פון פתח־תקוה אַ בעשטייערונג פון [...] אַרבייט, גלייכצייטיג פאַרגרעסערען די עפענט[ליכע] אַרבייטען אין דער קאָלאָניע און פאָדערן, די [...] זאָל וואָס מעהר יודען בעשעפטיגען אין [...] אונטערנעהמונגען. דער פאָרשטעהער פון [די] הסתדרות האָט אָנגעוויזען, אַז מען קאָן די פראַ[גע] [פו]ן דער אַרבייטסלאָזיגקייט אין פתח־תקוה נאָר [...] פערענטפערען, ווען מען וועט אין אַלע פרד[סים] בעשעפטיגען בלויז יודישע אַרבייטער. דער [פאָרש]טעהער פון די קאָלאָניסטען האָט זיך אַרויסגע-[...]געגען דעם פאָרשלאַג און האָט פאָרגעלעגט [...]צונעמען די פראַגע אַן אַנ'ענגערער קאָמיסיע. [...]דאָזיגער פאָרשלאַג איז אָנגענומען געוואָרען.

אַן אַרבייטער - קלוב אויפ'ן נאָמען פון [ד]"ר אַרלאָזאָראָוו אין פתח - תקוה

[יר]ושלים. דער אַרבייטער־ראַט פון פתח־תקוה [...] איצט אַ טעאַטער־בנין נעבען אַרבייטער־לאַ[...] דער טעאַטער, וואָס וועט אָפּקאָסטען ביי 10 [...] פונט, איז אויסגערעכנט אויף 1500 זיץ-[ערט]ער. נעבען טעאַטער וועט אויסגעבויט ווערען [אַן] אַרבייטער־קלוב א. נ. פון ד"ר חיים אַרלאָזאָראָוו.

[א] נייע פּרעסע - אַגענטור אין א"י

[ת]ל־אביב. אין א"י איז געגרינדעט געוואָרען אַ [נייע] פּרעסע־אַגענטור אונטער נאָמען „מודיעין". [...]ס איז צו זעהען פון דעם קאָמוניקאַט, וואָס די [...] אַגענטור האָט אַרויסגעגעבען, וועט זי בעריכ-[טען] הויפּטזעכליך וועגען רעליגיעזע פּאַסירונגען אין [...] די נייע אַגענטור זאָגט צו, אַז זי וועט זיין [...] אומפּאַרטייאיש. צווישען די גרינדער און רעדאַק-[טאָרען] פון דער נייער אַגענטור פיגורירען הרב מאיר בערלין, גרליהו בובליק (געוועזענער רעדאַקטאָר פון „יודישען טאָגבלאַט" אין ניו־יאָרק), הרב אהרן טייטעלבוים און רעד. בנימין מינץ.

אַ דעלעגאַציע פון קאָלאָניסטען ביים הויך - קאָמיסאַר

ירושלים. די טעג האָט דער הויך - קאָמיסאַר סער אַרטור וואוקאָפּ אויפגענומען א דעלעגאַציע פון יודישע קאָלאָניסטען אויף א לענגערער אוידיענץ, כדי צו געבען זיי אַן ענטפער אויף זייער מעמאָראַנדום, וועלכען זיי האָבען איהם, מיט א צייט צוריק דערלאַנגט. אין דעם דאָזיגען מעמאָראַנדום האָבען די קאָלאָניסטען אַרויסגערוקט א רייה פאָדערונגען, אַרום וועלכע זיי פיהרען שוין לאַנג א קאַמף מיט דער רעגירונג. ווי בעוואוסט, האָט משה סמילאַנסקי, דער פּרעזידענט פון פערבאַנד פון די יודישע קאָלאָניסטען אין א"י, אויף דעם לעצטען צוזאַמענפאָהר פון די ציטרוס - פּלאַנטאַטאָרען אין תל־אביב זיך געווענדעט אין זעהר א שאַרפען טאָן, סיי געגען הויך - קאָמיסאַר, סיי געגען דער רעגירונג אין לאָנדאָן וועגען דעם הויכען אָפּצאָהל אויף ציטרוס־פּרוכט אין ענגלאַנד, וואָס שטעלט אין סכנה דעם איינציגען גרויסען עקספּאָרט - אַרטיקעל, אויף וועלכען די א"י'דיגע ווירטשאַפט איז אויפגעבויט.

חוץ דער פאָדערונג האָבען די קאָלאָניסטען נאָך א רייה אַנדערע תביעות צו דער רעגירונג, ווי בוי פון זייטיגע שאָסעען אין די קאָלאָניעס, וואָס זאָלען פערלייכטערען דעם טראַנספּאָרט פון ציטרוס־פּרוכט צו די פּאָרטען און אייזענבאַהן - סטאַציעס, דאָס גלייכען פאָהרען די קאָלאָניסטען פון דער רעגירונג צו רעדוצירען די שטייערען אויף לאַנדווירטשאַפטליכען בעזיץ, צו בעטייליגען זיך אין דער אויסהאַלטונג פון די שולען אין קאָלאָניעס, ווי אויך ענטגילטיג בעשטימען דעם גרעניץ וועגען לאָקאַלע ראַטען אין די קאָלאָניעס.

אַרום צוויי שעה האָט געדויערט די אוידיענץ און די מיטגלידער פון דער דעלעגאַציע האָבען מיט סטאַטיסטישען מאַטעריאַל נאָכגעוויזען, אין וועלכער שווערער לאַגע עס געפינען זיך איצט די פּלאַנטאַציעס און געפאָדערט, אַז די רעגירונג זאָל תיכף אָננעהמען דרינגענדע און ממשות'דיגע שריט, כדי צו פערלייכטערן דעם אָפּצאָהל, ווי אויך אָפּשאַפען די געזעלשאַפטליכע שטערונגען, וואָס דערלאָזען נישט, אַז א"י זאָל האָבען דאָס רעכט צו שליסען האַנדעלס - אָפּמאַכען מיט יעדען לאַנד בעזונדער.

בנוגע די שטייערען אויף לאַנדווירטשאַפטליכען בעזיץ האָבען די פאָרשטעהער פון די קאָלאָניסטען אויפגעוויזען מיט ציפערען, אַז די ציטרוס - פּלאַנטאַציעס זענען נישט בכוח צו טראָגען די איצטיגע הויכע שטייערען פון 825 מיל פאַר דונאם און פערלאַנגט, אַז דער דאָזיגער שטייער זאָל פערקלענערט ווערען אויף 350 מילס.

אין זיין ענטפער אויף די פאָדערונגען האָט דער הויך - קאָמיסאַר מיטגעטיילט דער דעלעגאַציע, אַז ער האָט אַרויסגעשיקט א פאָראָרדנונג צום דירעקטאָר פון לאַנדווירטשאַפטליכען רעגירונגס - דעפּאַרטאַמענט, נעמלי פעסטצושטעלען, אין וועלכער מאָס האָט דער חיי - יעהריגער שניט האָט געליטען פון די היצען און ווינטערן. פל זמן די רעגירונג וועט נישט האָבען די רעזולטאַטען פון דער אונטערזוכונג, קאָן זי קיין ענטגילטיגען בעשלוס נישט אָננעהמען. פונדעסטוועגען האָט די רעגירונג זיך געווענדעט מיט א בקשה קיין לאָנדאָן, צו פערלענגערן די צייט פון דעם נידעריגען שטייער אויף 15 טעג. דאָסגליכען האָט זי אויספיהרליך אינפאָרמירט די צענטראַלע רעגירונג אין לאָנדאָן וועגען דער שווערער לאַגע פון די ציטרוס - פּלאַנטאַציעס צוליבן הויכען צאָל אין ענגלאַנד. בנוגע די איבעריגע פאָדערונגען האָט דער הויך־קאָמיסאַר אָנגעוויזען, אַז זיי וועלען איינגיכען ערפילט ווערען און צוגעזאָגט צו בעזוכען די לאַנדווירטשאַפטליכע שולע אין פּרדס־חנה, כדי אויפן אָרט צו איבערצייגען זיך, אין וועלכער הילף זי נויטיגט זיך.

פלוצלונג געשטאָרבען אויף דער שיף

ירושלים. אויפן וועג קיין א"י איז אויף דער שיף „ירושלים" פלוצלונג געשטאָרבען אין עלטער פון 43 יאָהר דער וויצע - פּאָרזיצער פון דער יודישער קהלה אין משערנאָוויץ, ח. סאַלאָמאָנאָוויטש. דער פערשטאָרבענער איז געפאָהרען צו זיינע קינדער וואָס וואוינען אין חיפה.

נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס דאָס געזעץ פאָדערט, אין 24 שעה נאָכן טויט מוז דער מת אַריינגעוואָרפען ווערען אין ים, האָט מען דעם בּר־מינן געבראַכט קיין א"י און מען האָט איהם נעקאָנט פערגעבען צו קבורה - ישראל. די לוי' איז פאָרגעקומען אין תל־אביב, און אַ גרויסער עולם האָט בעגלייט דעם נפטר צו זיין איביגער רוה.

א העלפט פון די היי־יעהריגע איבערוואנדערער קיין בירא־בידזשאן זאל ווערבירט ווערען אין פוילען

מאסקווע, (יט"א) פון א בעריכט, וואס איז דא די טעג פערעפענטליכט געווארען, איז צו זעהען, אז אין משך פון 1935 האבען קיין בירא־בידזשאן איבערגעוואנדערט 8.347 יודען, דערפון 62 פראצ. מענער און 38 פראצ. פרויען.

העכער 56 פראצ. איבערוואנדערער זענען בע־זען ארבייטער פון פערשידענע פאכען: בויערס 618 מאן, סטאליארעס און באנדערס — 17 מאן, טראקטאריסטען — 72, שאפערס — 60, שמידען — 42, שניידערס — 37, שוסטערן — 61 און א רייהע ארבייטער פון אנדערע ספעציאליטעטען. די גייסטיגע ספעציאליסטען און אדמיניסטראטיוו־ווירטשאפט־ליכע טוער האט בעטראפען 615 מאן. בסך־הכל זע־נען אין בירא־בידזשאן צוגעקומען פאר'ן יאהר 1935 אין דער אינדוסטריע (איינגעשלאסען די קוסטאר־אינדוסטריע און בוי־אינדוסטריע) — 3375 מאן, לאנדווירטשאפט — 1491 מאן, טראנספארט 119 און אדמיניסטראטיוו־ווירטשאפטליכע און קולטור־אנשטאלטען — 1485 מאן.

לויט'ן עלטער זענען 50 פראצ. געווען פון 24 יאהר און העכער, 18 פראצ. פון 16 ביז 24 יאהר, 18 פרא. פון 8 ביז 16 יאהר און 14 פראצ. ביז 8 יאהר.

די הויפט־מאסע איבערוואנדערער (74 פראצ.) איז רעקרוטירט געווארען אין אוקראינע (6.177 איבערוואנדערער). פון ווייסרוסלאנד האבען אויכגע־וואנדערט קיין בירא־בידזשאן 1.168 מאן (14 פראצענט). פון ראסטאן־רוסלאנד 1.002 מאן (14 פראצ.).

דער פלאן פון 1936 זעהט פאר די איבערוואנ־דערונג פון 10 טויזענד מאן (2.246 משפחות און 2.009 יחידים). דערפון איז אנגעמערקט פאר דער אינדוסטריע 6.588 מאן (56,6 פראצ.), פאר'ן טראנספארט 1395 מאן (14 פראצ.), פאר דער לאנדווירטשאפט 1595 (15,9 פראצ.) און פאר סא־ציאלע און קולטור־אנשטאלטען — 452 מאן (4,5 פראצ.).

אונגעפעהר א העלפט פון די היי־יעהריגע איבערוואנדערער זאלען ווערבירט ווערען פון אויס־לאנד, הויפטזעכליך אין פוילען.

איצט ווערט אנגעווענדעט פיל מיה צו פער־גרעסערען די וואוינונגס־בויאונג, וואס די קרע־דיטען פאר איהר זענען היי־יאהר דריי מאל גרעסער ווי פאריגעס יאהר — 21 מיליאן אנשטאט 7 מיל־יאן רובעל.

אויף ווערבירען און טראנספארטירען די אי־בערוואנדערער אין היי־יאהר אסיגנירט געווא־רען 6 מיליאן 826 טויזענד רובעל. 5 מיליאן 414 טויזענד רובעל איז אסיגנירט געווארען אויף בויען וואוינונגען ספעציעל פאר איבערוואנדערער־קוס־טארען און 3 מיליאן 542 טויזענד רובעל אויף איינקויפען שטוב־אינווענטאר פאר די איבערוואנדע־רער. בסך־הכל ווערט אויף די ציועקען אסיגנירט 15 מיליאן 792 טויזענד רובעל.

דאס לעבען אין ווארשא
(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט־שטאט)

15.500 פריוואטע טעלעפאן - געשפרע־כען מיט ראטען - רוסלאנד אין משך פון יאהר 1935

אין משך פון יאהר 1935 זענען צווישען ווארשא און מאסקווע און מיט אנדערע שטעט פון פוילען און ראטען־פערבאנד געפיהרט געווארען 15.500 פריוואטע טעלעפאן - געשפרעכען.

„דענטיסטען" און „טעכניקערס" פאליציי זוכט די דאזיגע לייט

די פאליציי האט גענומען פערפאלגען די א. ג. „וואנדערענדע דענטיסטען" און „צאהן־טעכניקערס" וואס וויילען זיך נאר ארום פאר שלאסערס און קא־וואלעס. די דאזיגע לייט וועלען שטרענג בעשטראפט גווערען.

א יודישער זעלנער געפונען דעם טויט אונטער די רעדער פון א צוג

נעבען דער סטאציע וועסאלא, איז דער יודישער זעלנער נחמן שיקארא פון ביאליסטאק ארונטערגע־פאלען אונטער א מאנעווריערענדען צוג און אויפן ארט דער'הרג'עט געווארען.

וועגען דעם קאמונאלען שטייער פון די קינאס
מעמאריאל צום אינערן־מיניסטעריום

אין שייכות מיט דעם מעמאריאל פון דער פילם־אינדוסטרי אין פוילען צום אינערן־מיניסטעריום וועגען אפשאפען דעם קאמונאלען שטייער אין די קינאס, האט די האנדעלס־קאמער צוגעשיקט א צווייטען מעמאריאל, אין וועלכען די דאזיגע ווענדונג ווערט אונטערשטיצט.

ווי מ'שטילט מיט, וועט די בקשה גינסטיג ער־לעדיגט ווערען.

די טאג האט די ווארשאווער שטאט - פערוואל־טונג מיטגעטיילט דעם פעראיין פון קינא־בעזיצער, אז די אינדיווידועלע הנחות ווערען פראלאנגירט ביז 31. מערץ.

די ווירטשאפטליכע לאגע אין לאנד
קאטאסטראפאלע לאגע אין דער קאנ־פעקציע - בראנזשע

אין א קאמוניקאט פון דער ווארשאווער האנדעלס קאמער איז צו זעהן, אז אין חודש יאנואר איז אין דער מעטאל - בראנזשע די לאגע נישט פערער־גערט. אין די נעגל־ און דראהט - פאבריקען איז אין חודש יאנואר געווען א שטילשטאנד, די פאב־ריקען האבען געארבייט נאר אויף עקספארט. א קליינע אויפלעבונג איז געווען צו בעמערקען אין די פאבריקען פון אגראר - מאשינען. דאס איז צוליב דעם נאהענטען פריהלינג - סעזאן. א שטילשטאנד איז אין יאנואר געווען אויפן קאנפעקציע - מארק, אין דער בראנזשע איז די ארבייט רעדוצירט געווא־רען ביז א מינימום.

אויך אין דער קאנסערווען - פראדוקציע איז געווען צו בעמערקען א שטילשטאנד.

דער געברויך פון ביער איז אין פערגלייך צום פריהעריגען חודש בעדייטענד פערקלענערט געווא־רען.

די איינקלעך פון די אנטיילנעהמער אין קאשטשושקי - אויפשטאנד האבען נישט קיין רעכט צו פאדערען צוריק די קאנפיסקירטע פערמעגענס

אין העכסטען געריכט איז פארגעקומען א טשע־קאווער פראצעס, וואס ס'האט פערפיהרט די פא־מיליע פון איינעם, וואס ס'האט זיך בעטייליגט אין קאשטשושקי - אויפשטאנד, וועמענס פערמעגען ס'איז פאר זיין אנטיילנעהמען אין אויפשטאנד — קאנפיסקירט געווארען. די איינקלעך האבען זיך דערום געווענדעט צום סוף מיט א בקשה, אז דאס קאנפיסקירטע פערמעגען אין טארנער קרייז, וואס געפינט זיך איצט אלס אייגענטום פון מלוכה־אוצר זאל זיי צוריקגעגעבען ווערען.

אין די ערשטע צוויי אינסטאנצען האבען זיי גע־וואונען. נאר צוליב דער קאסאציע פון פראקוראר, איז דער ענין די טעג בעטראכט געווארען אין העכ־סטען געריכט.

דאס געריכט האט דעם פסק פון די ערשטע אינסטאנצען אפגעווארפען. מאטיווירענדיג דער־מיט, וואס דער אוסטאוו וועגען צוריקגעבען פערמע־גענס אין נאר חל אויף די, וואס האבען אנטיילגענו־מען אין די אויפשטאנדען אין יאהר 1831 און 1863 פאר די אנטיילנעהמער אין קאשטשושקי - אויפשטאנד איז דער אוסטאוו נישט חל.

פאר ענטאייגען קונסט - בילדער אינטערעסאנטער פראצעס אין קרייז־געריכט

אין קרייז - געריכט קומט פאר דעם 28. ה. ח. דער פראצעס געגען סעווערין יאשעלסקי, נ. בעזיצער פון קונסט־סאלאן אויף דער יאסנע, וועמען ווארשאווער קאלעקציאנערען האבען איבערגעגעבען אויף קאמים טייערע בילדער און אנטיקען, יאשעלסקי האט די בילדער פערקויפט און דאס געלד פערשפילט אין רולעטקע. די ווארשאווער סוחרים האבען גע־ליטען א שאדען אויף 150 טויזענד זל.

היטלער'ס אגענטען אין ארץ־ישראל

ירושלים. (יט"א) דער קליינער דייטשער (ארישער) ישוב אין א"י האט זיך קיינמאל נישט געווארפען אין די אויגען. די געוועזענע דייטשע פויערים פון דרום־דייטשלאנד, וואס האבען מיט 80 יאהר צוריק צוליב רעליגיעזע רדיפות עוקר געווען פון זייער פאטערלאנד און געקומען קיין א"י „בויען דעם בית־המקדש" (דערפאר האבען זיי זיך גערופען „טעמפלער"), האבען זיך געלעבט שטיל און נאכדעם ווי זיי זענען איבערגעקומען אלע צרות פון דער ערשטער צייט, האבען זיי זיך גוט איינגעפונדעוועט אין לאנד, אזוי אז ביים היינטיגען טאג האבען זייערע אייניקלעך, וואס זענען שוין דא געבוירענע, נישט צו בעקלאגען זיך אויף דעם, וואס זייערע וויגעלעך זענען געשטא־נען אין א"י און נישט אין דייטשלאנד.

די „טעמפלער" האבען די גאנצע צייט געלעבט מיט די יודען בשלום, א סך פון זיי, ווי למשל, די קאלאניסטען פון מאראנא ביי תל־אביב, האבען געצויגען חיונה נאר פון די יודען און א דאנק דעם שטארקען פאנאנדערוואקסען זיך פון תל־אביב האט די קאלאניע פערדינט שווערע צענדליגער טויזענדער פונטען, וועלכע מען האט איהר בעצאהלט פאר די עטליכע הונדערט דונאם באדען, וואס די יודען האבען ביי איהר אויפגעקויפט.

די לעצטע צייט אבער זענען די דייטש־ארישער היטלעריזירט געווארען און מיט אמאל זיך אנגע־הויבען בעקלאגען, אז די יודען „שטופען" זיי ארויס פון זייערע אלט־איינגעזעסענע ערטער, און בשעת מיט א יאהר צוריק איז אין א"י געווען דער דייטשער אינערן־מיניסטער ד"ר פריק, האבען זיי זיך ביי איהם געבעטען רחמים, אז „דייטשלאנד זאל אין זיי נישט פערגעסען, ווארום זיי זענען ארומגערינגעלט פון א יודישען ים, וועלכער קאן זיי נאך, חלילה, איינשלינגען"...

אבער די דייטש־ארישער זענען נישט געבליבען ביים בעקלאגען זיך אליין, איצט זענען זיי איבער־געגאנגען צו מעשים, און פון זינט ... ריקגעקומען פון דייטשלאנד די יונגע ... פון חיפה, וועלכע זענען דארטען „מחנך ... איז דער נייער נאצישער תורה, האט ... גאנץ א"י אנגעהויבען צו פערשפרייטען א ... פראפאגאנדע. אין סאראנא און ... טשער קאלאניע אין חיפה זענען געפ... ווארען ספעציעלע קלובען, פון וואנען ... סעמיטישער גיפט ווערט פערשפרייט איבער ... לאנד. כדי צו פערבלענדען די אויגען פון ... לכקייט, ווערט דארטען כלומרשט געטריבען ... אין וועלכען עס בעטייליגען זיך אפילו ... פאליציאנטען, אבער אין דער אמת'ן ... זזיך די קלובען מיט דער פערשפרייטונג ... כער'ס „שטירמער".

לוידער איז די פאליציי ביז איצט ... אויפמערקזאם געמאכט געווארען אויף ... אגענטען אין א"י

ראדיא - ווינקעל

דער ערפאלג פון פוילישען ראדיא

צום פוילישען ראדיא איז אנגעקומען א ... צאהל בריף פון פאלעסטינע, אין וועלכע ... טיגע יודען דערצעהלען וועגען זייער ... גענינגען, וואס זיי האבען פון הערען ... ווער ראדיא.

אין די לעצטע צוויי חדשים זענען ... בריף נישט נאר פון ארץ־ישראל, נאר ... קאנאדע, אויסטראליען, בראזיליע, ... פון מאנדזשוקא אויפ'ן ווייטען מזרח ... בריף קומען אן פון פערשידענע פעלקער ... רען די אודיציעס פון דער פוילישער ... גער ראדיא־סטאציע אין באביצע. די ... איז דאס אייגענטום פון פאסט און ... מיניסטעריום, וואס האט זי אויסגעב... לישען ראדיא.

די באביצער סטאציע ארבייט אויף ... פון 22 מעטער, אדער 13,635 קילאציקלען ... קראפט פון 10 קילאוואט אין דער ... אויף פראגראמען דריי מאל אין דער ... אז. 6 נאכמיטאג — פאר צפון־אמעריקא ... פע, 1 מאל, אז. 10 אינענד, — פאר ... און צפון־מזרח־אזיע. די דאזיגע צייט ... בעשטימט הערליך, וואס ווען די דאזיגע ... קומען דארט אהין, איז שוין טאג. אין ... ריקע הערט מען פאקטיש די אודיציעס ... יוער ראדיא מיטאג־צייט; אין מאנדזשוריא ... טראליע און ניי־זעעלאנד — זייגער 6 ... פריה. די אלע אודיציעס ווערען דארט ... ליך געהערט.

יעצט דער באביצער קורצכוואלי... סטאציע ווערט אלץ אפטער געשריבען אין ... לענדישער פרעסע. די ערשטע ידיעה ... דאזיגער פוילישער סטאציע האט זיך ... לאנדאנער „ווארלד ראדיא" נאך דעם 18 ... בער פון פאריגען יאהר, ווען באביצע ... גענומען דורכפיהרען די פראבע־אודיציעס.

וואונדערבארע ראדיא - טעכניק ערפינדונגען

א דאנק דעם איטאליעניש־אביסיניש... פליקט האט מען זיך יודער גענומען ... רעכירען, ווי אזוי די צוקונפט גע מלחמה ... זעהען. די טעלעגראמעס פון'ם קריגס־פלאץ ... צעהלען ממש וואונדערבארע מעשיות ... ערפינדונגען, וואס מ'האט צו פערדאנקען ... הונות פון דער ראדיא־טעכנישער וויסנשאפט ... כע קענען פשוט לגמרי ענדערען דאס ... דער צוקונפטיגער מלחמה. יעצט עס ... שלאגען צו די סודות פון דער דאזיגער ... ווען דעם שונא קענען געבען דעם ... קלאפ

ל. מלאד
דאן = דאמינגא
ראמאן

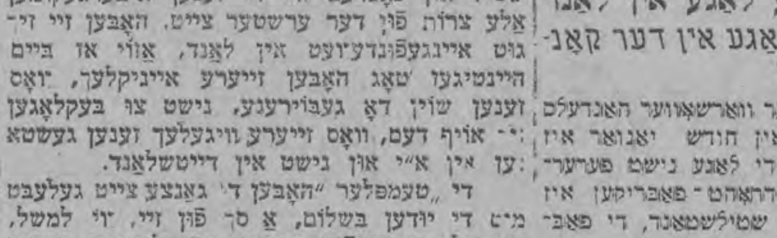

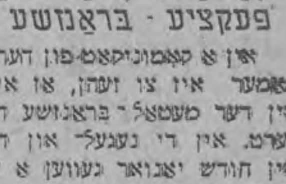

נאכדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילוויז — פערבאטען.

33

ער האט דער דאקטער בעצאהלט דערפאר א קלייניגקייט און עס פערקויפט צו א זאמלער פון אנטי־קען פאר עטליכע הונדערט מילריים, און וויפיל נפתלי האט זיך נישט בעמיהט נאכאמאל צו קריגען אזא מציאה, איז עס איהם נישט געלונגען.

עס האט זיך תיכף געפונען א יונגער פראקטי־קאנט־דאקטאר אין שפיטאל „סאנטא קרוז" וועלכער האט דערצעהלט פאר א סענסאציע זוכענדיגער צייטונג פרטים, ווי אזוי סעניאר קויפמאן איז געשטאר־בען:

איינער א סעניאר (עס האט זיך שפעטער אר־רויסגעוויזען נפתלים א בעל־חוב) האט צוגערופען דעם פאליציימאן פון דער נאהענטער עקינע און גע־זאגט, אז א הוסא, געווים א פערלער איז אומגעפא־לען ביי איהם און וועסטיבול אויף דעם שטיינערנעם פאל.

דער פאליציימאן האט גערופען אן אמבולאנס פון שטאטישען שפיטאל און מען האט דעם יודען צוגע־בומען אהין.

דער דאקטאר האט הערקלערט אז פשוט די כוחות זענען ביי איהם אויסגעגאנגען, אז דאס הארץ איז אפגעשלאפט געווארען און אנ'אלטע וואסער אויף דער לעבער האט זיך בענייט, מען האט אין שפיטאל גע־מיינט אז דאס איז עפעס א ארעמער רוסא וועלכער איז נישט אימשטאנד אפילו פאר עקסטרע בעהאנד־לונג צו בעצאהלען, — האט מען זיך אויף איהם נישט שטארק אומגעקוקט.

נפתלי האט פערלייקענט זיין ריכטיגען נאמען און דעם אדרעס האט ער אנגעגעבען, וואו ער האט פרי־הער געוואוינט (אויף רוא זשאזע פאולינא) די בע־אמטע האבען קיין גרויס אכט נישט געלייגט נישט אויף זיין נאמען און נישט אויף זיין אדרעס (ווען מען וואלט געוואוסט, אז ער האט אזוי פיל געלד, וואלט מען איהם געוועהן דערהאלטען ביים לעבען, ווייניגסטענס אויף א שטיק צייט), מען האט איהם אפגעפטערט מיט עפעס א מעדיצין.

פארגאסט ווען די היילינע שוועסטער איז ארומגע־גאנגען איבער די בעטלעך, זעהן, וועמעס נשמה עס האלט זיך שוין צו שיידען מיטן קראנקען גוף און זי זאל העלפען פיהרען דעם גייסט אין הימעל ארייז, האט זי געזעהן ווי נפתלים אויגען הענגען האלב־פער־קלעבט און הורך א שפארע קוקט ארויס די איפיב־קייט, א פערגליווערטע.

האט די היילינע שוועסטער זיכער פערשטאנען אז ער מוז זיין א זינדיגער, וואס האט נישט די זכיה געהאט נאך א מינוט צו לעבען און לויבען גאטס נאמען, די דינער האבען שוין געוואלט דעם אומר־ווירדיגען גוף איבערשיקען אין מארג פון דעם מעדי־ציניגען קליניק, אבער דא איז געשעהן, מען ווייסט נישט פון וועמען עס איז ענטדעקט געווארען אז דער געשטארבענער איז דער „רוסא" מיליאנער דאס סע־ניאר קאופמאן.

אלע, וואס זענען געשטאנען ארום האבען זיך איינגעבויגען און איבערגעצלמט.

וואו די יודען האבען נישט אנגעשפארט, האבען זיי זיך דערוואוסט פון דער נייעס, דער ערשטער וואס איז געקומען אנזאגען די בשורה רעה צו דער מאר־דאם קויפמאן, איז געווען איהר קרוב, ווען זיי זענען ביידע צוגעקומען צום שפיטאל האבען זיי שוין אינ דרויסען געטראפען אנ'עולם פון פאם רעטירא פרוי קייפמאן האט אנגעהויבען וויינען, זי האט געוואלט ארויסקוועטשען כאטש א קארג מעסטעל מיט טרעה־רען און נישט געקענט, זי איז אריין אין טויטען שטי־בעל און דארט שוין געטראפען איהר זוהן זשאזע, ער האט אויף איהר קיין בליק נישט געטון, ער האט בכלל די אויגען נישט אויפגעהויבען צו קיינעם, ער איז דארט געווען אין בעגלייטונג פון זיינם א קאלע־גע, נישט קיין יוד.

אז די מוטער האט געזעהן ווי איבער דעם ווייסען מארמאר־שטיין, וואו דער טויטער גוף פון איהר מאן איז געלעגען האבען זיך געברענט צוויי שווערע, שווארצע וועקסענע ליכט און אויף דער וואנט איי־בער דער גאנצער בריט איז געהאנגען א יעזוס אויף דעם קרייץ (דער קאפ פון יעזוס איז געווען בעקוינט פון הערנער און פון אפענעם הארץ הענט און פיס זענען געווען פערטריקענטע טריפענדיגע ... פענס) האט זי דערפיהלט ווי צוזאמענ... אז דאס איז נישט איר מאן, אז אלץ אין ... געטראכט און כדי זיך צו דערמאהנען אין ... כען אמת, האט זי אנגעהויבען מיט א ... ניגון צו בעזינגען דעם טויטען, ווי מען ... מון ביי זיך אין דער היים.

דער זוהן האט זיך געשעהמט פון די ... בעקלאגען, אין ער ארומגעגאנגען און ... קומען צומארגענס אינדערפריה ווען כמעט ... זענען געווען פערזאמעלט פאר דעם טויט... און געווארט אויף דער לויה.

די מוטער איז געזעסען איינע אליין ... נערנער באנק אין גארטען, זי האט אויסג... שלאגען און מיד, ער האט נישט געוואוס... זי דא אגאנצע נאכט געזעסען אזוי, צי ... געווען.

עטליכע יודען האבען פערלאנגט אז ... צער צלם פון דעם ארון זאל אראפגענומ... דער זוהן האט עס געפועלט, דער פיהרער ... גען" האט אראפגעשרויפט דעם הילצערנ... און ארויסגעלייגט איבערוויניג דעם ... נפתלים גוף.

די לויה איז געווען א רייכע, א ערשט... קאטשען זענען געווען געגוג פאר אלעמ...

דאס איז געווען דער ערשטער ... יודען האבען געפיהלט אז מען האט ... געווען מיט דער נייער ערד. אז מען ... געוואקסען.

(פארטזעצונג קומט).

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאנערשטאג, 5 מערץ
י״א אדר תרצו

זון-אויפגאנג 5.23
זון-אונטערגאנג 5.57

צי וועט אויסברעכען אן׳אלגעמיינער טעקסטיל-שטרייק?

דער גאנג פון שטרייק אין לאדז און אין דער סביבה

(א) נעכטען אין דריטען טאג פון טעקסטיל-שטרייק, זענען צו דער אקציע צוגעשטאנען א רייע קלענערע און מיטעלע פאבריקען. דער שטרייק האט ארומגענומען 150 קלענערע און מיטעלע פאבריקען, אין וועלכע ס׳זענען בעשעפטיגט 12 טויזענד ארבייטער. דערפון איז צו זעהען, אז אין משך פון נעכטיגען טאג, זענען צום שטרייק צוגעשטאנען 11 פאבריקען מיט 2 טויזענד ארבייטער.

אין אייטינגאנס פאבריק (אויף ראדוואנסקע גאס) זענען די ארבייטער נעכטען צוגעטרעטען צו דער ארבייט. די פאבריק - דעלעגאטען האבען פון דער פאבריק - פערוואלטונג בעקומען א פערזיכערונג, אז די פאדערונגען וועלען נאכגעגעבען ווערען.

אין די פראווינץ - שטעט זענען דער רוב פאברי-קען נישט טעטיג.

די אויפמערקזאמקייט פון די ארבייטער איז איצט געווענדעט צו דער פערזאמלונג פון די פאבריק - דעלעגאטען, וואס קומט פאר מארגען. דעם 6. ה. ח. אויף וועלכער ס׳דארף בעשלאסען ווערען, צי דער שטרייק זאל פערשארפט ווערען, אויב דער פאר-שלאג זאל ארורכגעהען, וועט פון 9. ה. ח. אן צו-שטעהען צום שטרייק די גאנצע טעקסטיל-אינדוסטרי.

נעכטען האט דער ארבייטס - אינספעקטאר נישט גערופען קיין שום קאנפערענץ. נישט מיט די ארבייטער, נישט מיט די אינדוסטריעלע.

דער שטרייק אין דער שיך-בראנזשע

ס׳ווערט געגרינדעט א פעראיין פון שיך-מאגאזין-בעזיצער

(א) נישט קוקענדיג אויף די קאנפערענצען ביים ארבייטס - אינספעקטאר, פערציהט זיך דער שטרייק אין דער שיך - בראנזשע.

ווי דער ארבייטס - אינספעקטאר איינפארמירט אונז, האט דער שטרייק ביז איצט ארומגענומען 12 טויזענד שוסטער - ארבייטער. א חוץ לאדז, שטרייקען אויך די ארבייטער אין אנדערע שטעט אין לאדזשער סביבה, ווי: זגערזש, טושין, אלעקסאנדער, אזאר-קאוו, קאליש, בלאשקי און סקערניעוויץ.

מאר די צעכען איז איצט נישטא קיין שום מניעה, וואדום זיי זענען שוין מסכים אויף די ארויסגע-שטעלטע פאדערונגען. די דעלעגאטען פון די צעכען זענען דעריבער גרייט אונטערצושרייבען א קאלעק-טיווען אפמאך. דער שווער - פונקט איז איצט, וואס ס׳פעהלט די ארגאניזאציע, וואס זאל ארויסטרעטען אין נאמען פון מאגאזין - בעזיצער, וועלכע בעשעפ-טיגען אנ׳ערך 7 טויזענד ארבייטער.

אויף דער לעצטער פערזאמלונג פון די שיך-מא-גאזין - בעזיצער אין קליינהענדלער - פעראיין (אנ-דזשעוואוא 10), איז טאקע געקומען צום אויסדרוק, דאס פעהלען פון אזא ארגאניזאציע. ס׳איז געשאפען געווארען א קאמיסיע, וואס זאל זיך פערנעהמען מיט דער גרינדונג פון אזא ארגאניזאציע.

די פערזאמלונג האט אויך אויסגעוועהלט דע-לעגאטען מיט א פולמאכט אונטערצושרייבען דעם קאלעקטיווען אפמאך.

ס׳איז דערום צו האפען, אז די מארגענדיגע קאנ-פערענץ וועט געבען וועלכע ס׳איז רעזולטאטען.

סטריקאוו — דער קאנקורענצלאזער צענטער פון דער לעדער אינדוסטריע

סטריקאוו הינטער לאדז איז בעקאנט מיט דער גארבער - פראדוקציע. במעט די גאנצע בעפעלקערונג פון שטעטעל איז דירעקט אדער אונדירעקט בעשעפ-טיגט אין דער דאזיגער אינדוסטרי. קודם כל האט זיך דא ענטוויקעלט די כאלופניצעווא, וואס איז גע-שטיצט אויף נישט קאמפליצירטע מאשינען. אזעל-כע כאלופניקעס - ווארשטאטען געפינען זיך אין סטריקאוו איבער 40. אונאפהענגיג דערפון איז אויך דארט ערשט מיט א קורצער צייט צוריק פערלעגט געווארען א פאבריק, וואס בעשעפטיגט ביז 200 אר-בייטער. פאר דער טעקסטיל - אינדוסטרי האט סטרי-קאוו א ספעציעלע בעדייטונג, ווייל די גארבער בעצ-יהען דירעקט פון אויסלאנד, אזוי גערופענע וואל-פעל, נאך דער בעארבייטונג פון וועלכער די וואל ווערט פערקויפט קיין לאדז, טאמאשאוו, זגערזש.

דער הויפט - ארטיקעל, וואס ווערט אויסגעאר-בייט אין סטריקאוו איז א ביליג לעדער, וואס געהט אויף שיך. דעם דאזיגען ארטיקעל פראדוצירען די כאלופניקעס. דאגעגען די פאבריק ארבייט אויס א בעסער ארטיקעל, דאס אזוי גערופענע כאראם לעדער.

עס דארף בעטאנט ווערען, אז סטריקאוו איז אין דער בראנזשע קאנקורענצלאז. א רייהע אינדוס-טריע צענטערען פון דער לאדזשער אינדוסטריע האבען זיך בעמיהט צו קאנקורירען מיט סטריקאוו אבער אהן ערפאלג.

די ארבייטס-בעדינגונגען אין דער בוי-בראנזשע

(א) מחמת דעם, וואס דער קאלעקטיווער אפמאך אין דער בוי-בראנזשע ענדיגט זיך דעם 31. ה. ח. וועט דעם קומענדיגען זונטאג פארקומען אין פער-איינס - לאקאל (קילינסקיעגא 105) א פערזאמלונג וועגען נארמירען די ארבייטס - בעדינגונגען אין דער בראנזשע.

פערסמ׳ט פון גאז

(א) אין איהר אייגענער וואוינונג (ציגעל-גאס 23) איז פערטשאדעט געווארען פון גאז די איינ-וואוינערין איהענא וואידילאק. ווען די שכנים האבען געעפענט די טיר איז זי געלעגען בעוואוסטלאז. די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט איהר געגעבען הילף.

פערטשאדעט פון א שלעכט געהייצטען אויווען

(א) צוליב א דעפעקט אין אויווען איז פער-טשאדעט געווארען די 45 יעהריגע טעאדארא און איהר מאן דער 47 יעהריגער יוזעף בזשאזשאזיטש (צעגלאנא 23). די ארויסגערופענע פאגאטאויע האט זיי געגעבען הילף.

זעלבסטמארד פון אנ׳ארבייטס-לאזע

(א) אין טויער אויף לימאנאוסקיעגא 11, איז געגאנגען זעלבסטמארד די ארבייטסלאזע 26 יעה-ריגע סטאניסלאווא יאסקאווסקא. אין שווערען צו-שטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענד.

Dr. med.
AL. FORSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אן: אין דער לעטשניצע „POMOC", לימאנאווסקי 1 (רוג באלוטער פלאץ) פון 11—1; טעל. 101-29.
פריוואט-וואוינונג פעטריקאווער 101
פון 5—7 אווענד. טעל. 210-76.
פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27 — טעל. 112-25
דיר. ד. צעלמייסטער

לעצטע פארשטעלונג
זונטאג אווענט
8-טע מעוץ.

מאריס שווארץ׳ס קינסטלער-אנסאמבל:
ד. בלומענפעלד, ה. גאטליב, א. גאלדענ-בערג, וו. גאדיק, ה. הארט, י. טורקאוו, י. אינוועגטאזש, נ. ליפמאן, מ. ליפמאן, א. מארעווסקי, ק. סעגאלאוויטש, א. סאנ-בערג, הערמאן פישער, א. קורץ, ר. קליינ-לערער, ש. ראזען, ד. שאיעוויטש, ד. שאפירא, א. שטיין א. אנר.
אריגינעלע דעקאראציעס, קאסטיומען און ספעציעלע ליכט-אפאראטען פון אמעריקע.

80 פערזאן אויף דער ביהנע!

טעגליך 9 אווענט. שבת און זונטאג 4 נאכמיטאג צו רעדוצירטע פרייזען

מאריס שווארץ

אלס ניעשעווער רבי
אין זיין סענסאציאנעלער וועלט-אויפפירונג

יאשע האלב

דראמע אין 2 טיילען, 26 בילדער
פון י. י. זינגער,
דראמאטיזירונג און רעזשי:
מאריס שווארץ
מוזיק: לעאן קוצין. טענץ: ליליאן שאפירא.
דעקאראציעס: אלעק טשערטאוו.
בינע-פערוואלטער: בן ציון קאק.

בילעטען פון 11 ביז 4 פ״מ, און פון 5 נ״מ ביז אנהייב פארשטעלונג צו בעקומען אין טעאטער-קאסע.

2 „פילאנטראפען"
זוכט מען מיט ליכט

(א) מעלידא פוסט (פאביאניצקא 60) האט געמאלדען דער פאליציי, אז מיט 2 וואכען צוריק איז צו איהר געקומען אלפאנס בעריך (פעטריק. 16) און דערצעהלט, אז ער קען איהר צושטעלען ביליגען צוקער. פוסט האט איהם געגעבען 20 זל. א קאנטע, פערשטעהט זיך, אז קיין צוקער האט ער איהר נישט צוגעשטעלט.

* * *

א צווייטע מעלדונג האט אפגעגעבען סטאני-סלאוו ליטעצקי (לופיגא 49), אז א געוויסער סאר-יעצקי (ליפאוואַ 22) האט ביי איהם גענומען 300 זל. אלס קאנטע אויף א פאסטען, וואס ער וועט איהם געבען אין א גרויסער פירמע.

דער חברה-מאן האט זיך מעהר נישט בעווי-זען. נישטא קיין פאסטען. נישטא קיין געלד.

ביידע „פילאנטראפען" ווערען געזוכט דורך דער פאליציי.

צוגאב פאבאר-קאמיסיע
ווער דארף זיך צו שטעלען

(א) 16 ד. ח. 8 פריה וועט אין לאקאל פעטריקאר-ער 165 אנהויבען אמטירען די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע.

צושטעלען זיך דארפען די פאבאראוצעס פון יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וועלכע האבען זיך ביז איצט נישט געשטעלט צו די פאבאר-קאמי-סיע. צושטעלען דארפען זיך די פאבאראוצעס, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון די 2, 3, 5, 8, 9 און 11-טע פאליציי - קאמיסאריאטען און האבען דעהאל-טען נאמענטליכע אייפאדערונגען פון דער שטאטי-שער סטאראסטווע.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ס. קאן, פלאץ קושטשעלני 8: כארעמזא, פאמארסקא 12; וואגנער, פעטריקאווער 65; זאיאנטשקעוויטש, זשעראמסקיע-גא 37; גארטשיצקי, פושעיאזר 59; עפשטיין, פעט-ריקאווער 225 און שימאנסקי, פזשענדזיעלניאנא 75

דעלעגאציע פון לעהרער-פעראיין ביי׳ם וואיעוואדע
וועגען בויען אין לאדז א שטאטישע פרויען-גימנאזיע

(א) אין שייכות מיט דער דיסקוסיע אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאטישען בייראט וועגען עפע-נען אין לאדז א שטאטישע פרויען-גימנאזיע, האט א דעלעגאציע פון לעהרער-פעראיין בעזוכט דעם וואיעוואדע, און איבערגעגעבען א מעמאריאל וועגען דער וויכטיגקייט פון אזא גימנאזיע.

דער וואיעוואדע האט דער דעלעגאציע פער-שפראכען זיך צו פעראינטערעסירען מיט דעם ענין.

פערסאנאל-ענדערונג אין דער „אובעזפיעטשאלניע"

(א) ווי מ׳טיילט מיט, איז דער ביז איצטיגער [דירעקטאר] פון דער פערסאנאל-אפטיילונג ביי דער „אוב-עזפיעטשאלניע" שאקאל, איבערגעטראגען געווא-רען קיין ביאלא. ש. האט אין דער היגער אפטיילונג דורכגעפיהרט די רעדוקציע פון די בעאמטע און פערשידענע פערסאנאל-ענדערונגען. אויף זיין ארט איז בעשטימט געווארען ה׳ באלטשארעק.

ערב א שטרייק אין דער קאטאז-בראנזשע

(א) קומענדיגען שבת דעם 7. ה. ח. קומט פאר א קאנפערענץ פון די דעלעגאטען פון די קאטאן-ארבייטער וועגען פראקלאמירען א שטרייק אין דער קאטאן - בראנזשע.

אפגעבריהט מיט א קעסעל קאכעדיג וואסער

(א) בעת׳ן קאכען וועש, איז שווער אפגעבריהט געווארען זאפיא יודערקיעוויטש פון פאלנא 28. צוליב אומפארזיכטיגקייט, האט זי אויף זיך ארויפגעקעהרט א קעסעל קאכעדיגע וואסער. פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.

היינט און פאלג. טעג!
דער מייסטערס סענסאציאנעלער פילם א.נ.

דער טיגער פון פאציפיק

אין די הויפט-ראלען:
Richard Arlen, Zyta Johan
רייכער אינהאלט.
— II —
אלס אויסער׳ן פראגראם ווערט געגעבען די הערליכע קאמעדיע געשאפען אויפ׳ן גרונד פון די מאטיווען פון **J. Strauss**

„פריהלינגס-וואלץ"

אין די הויפט-ראלען:
Szöke Szákall, Adele Kern

אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

שבת, דיים 7-סער ד.ה. 9 אָוונד און זונטאָג, ד. 8 טעו, 9 אָוונד נור 2 אויפפֿירונגען פֿון

חיה׳לע גראַבער

וועלט-באַריהמטע אַרטיסטקע און זינגערין פֿון טעאַטער „הבימה“ אין אַ נייער רעוועלאַציאָנס-פּראָגראַם.

ביים קלאַוויר: דיר. T. RYDER

זאַל פֿילהאַרמאָניע
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20
טעלעפ. 213-84.
בילעטן ביי דער פֿילהאַרמאָניע-קאַסע.

היינט זענען די קיבעצן פֿון „נותן-לחם“ געשלאָסען

מחמת דעם וואָס דער ראַבינאַט האָט ערקלערט אויף היינט אַ תענית, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שחיטה-גזרה, זענען היינט געשלאָסען, סיי די קיבעצן אויף סאָלנאַ, סיי די יודישע אינטעליגענטן קיך אויף שרודמיעסקאַ 20.

אַלפּוילישער צוזאַמענפֿאָהר פֿון פֿליישער אַרבייטער אין לאָדז

שבת ד. 14 און זונטאָג ד. 15 ד.ח. קומט פֿאָר אין לאָקאַל פֿון לאָדזער פֿליישער-אַרבייטער-פֿעראיין אַן אַלפּוילישער צוזאַמענפֿאָהר פֿון פֿליישער-אַרבייטער פֿון גאַנץ פּוילען אין שייכות מיט׳ן פֿערבאָט אויף דער יודישער שחיטה. ציו. אַנד. וועלען זיך אין צוזאַמענפֿאָהר באַטייליגען פֿאָרשטעהער פֿון די דעריבעהרונגס-צענטראַלע, צענטראַלען פּראָפֿעסיאָנעלען ראַט (גענשאַ 14) און צענטראַלער קאָמיסיע פֿון פּראָפֿעסיאָנעלע פֿעראיינען אין פּוילען.

צופֿאַל ביי דער אַרבייט

(א) בעת׳ן איבערלאַדענען אַ וואַגאָן מיט אייזערנע בוילען, איז דער 39-יאָהריגער אַרבייטער אַנטאָן טאַפּאַרטשיק צוגעדריקט געוואָרען פֿון אַ שטיק אייזען און בעקומען שווערע וואונדען אין גאַנצען קערפּער. אין אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

איבערגעפֿאָהרען פֿון אַן אויטאָ

(א) אויף גלובנאַ גאַס איז אהרן זילבערמאַן (שיבלער׳ס מאַרק 12) איבערגעפֿאָהרען געוואָרען פֿון אַן אויטאָ. זילבערמאַן האָט בעקומען שווערע וואונדען אויפ׳ן גאַנצען קערפּער. אין אַן ערנסטען צושטאַנד איז ער אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אַהיים.

מעסער-שטעכערייען

(א) אויף לאַגעווניצקאַ גאַס, האָט אויסגעבראָכען אַ געשלעג, בעת וועלכען ס׳זענען צעשטאָכען געוואָרען מיט מעסערס דער 28 יעהריגער זלמן וואַלפּאָוויטש (לאַגעוויצקאַ 6) און אהרן גאָלדעס.

200 טויזענד זל. שאָדען פֿון דער שׂרפה

פֿון דער פֿאַבריק פֿון דער פֿירמע „פּאַוו“

(א) נעכטען איז אויפ׳ן אָרט פֿון דער פֿאַבריק-שׂרפה פֿון דער פֿירמע „פּאַוו“ (פּעטריק. 167) געקומען אַ צווייטע קאָמיסיע, וועלכע האָט אויך נישט געקענט פֿעסטשטעלען די סיבה פֿון דער שׂרפה. ס׳איז נאָר פֿעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער שאָדען בעטרעפֿט אַ סומע פֿון 200 טויזענד זל.

נעכטען איז אויך געעפֿענט געוואָרען דער לאָקאַל, וואו די שׂרפה האָט אויסגעבראָכען. דער לאָקאַל איז ביז איצט געווען פֿערחת׳מעט. מ׳איז צוגעטרעטען צו רייניגען און פֿעריכטען די בעשעדיגטע מאַשינען, אַזוי אַז אין אַ קורצער צייט אַרום וועט די פֿאַבריק געלאָזט ווערען אין בעטריב.

א „דיסקוסיע“ מיט „זאַכליכע אַרגומענטען“

דער היים-נעבאַדענער פּאָליטיקער וועט זיצען 3 חדשים אין תּפיסה

(א) זיגמונט באַרטשאַק (בלאָנסקאַ 25) איז געגאַנגען צו גאַסט צו זיינעם אַ פּשיאַטשעל אַנטאָן רוטקאָווסקי, אויף פּעטריקאָווער 235. דאָרט האָט ער זיך צוזאַמענגעטראָפֿען מיט אַנדערע קאָלעגען.

פֿון רוטקאָווסקי׳ן זענען זיי געגאַנגען אין גאַס אַריין, האָט מען גענומען שמועסען וועגען דאָס, יענץ, ביז מ׳איז אַרויפֿגעקראָכען אויף פּאָליטיק. האָט מען אַזוי לאַנג פּאָליטיקירט ביז..... ביז מ׳האָט זיך גענומען צו פֿויסטען, שטעקענס און אַנדערע „אַרגומענטען“, און דער סוף איז געווען, אַז סאַבינסקי האָט באַרטשאַקן געגעבען אַזאַ מליטש איבער׳ן מוח, אַז יענער האָט באַלד בעקומען אַ נערוועז-ערשיטערונג.

נעכטען איז סאַבינסקי פֿער׳משפּט געוואָרען אויף 3 חדשים אַרעסט.

די רוהיגע אַרבייט אויף דער העברעאישער אוניווערזיטעט, און פֿרייד פֿון אונזערע קינדער

ווייזט אונז דער נייער ארץ-ישׂראל-קלאַנג-פֿילם „צו אַ ניי לעבען“

דער נייער ארץ-ישׂראל קלאַנג-פֿילם „צו אַ ניי לעבען“, וואָס וועט דעמאָנסטרירט ווערען פֿון קומענדיגען דינסטאָג, דעם 10-טען ה. ח. אין קינאָ „קאַפּיטאָל“ איז ניי אין דער אויפֿפֿאַסונג, אָריגינעל אין דער אויספֿיהרונג און איז בעהויכט מיט דער פּשטות פֿון דער ארץ ישׂראל׳דיגער ווירקליכקייט.

אין אַמעריקע און אין פֿערשידענע לענדער אין איראָפּע, בעזונדערס אין דייטשלאַנד און טשעכאָסלאָוואַקיי און צום לעצטען אין וואַרשאַ, האָט דער פֿילם צוגעצויגען אין משך פֿון חדשים, אויסערגעוועהנליך גרויסע אוידיטאָריעס. די טעאַטער און קינאָ-רעצענזענטען האָבען מיט גרויס התפּעלות געשריבען וועגען דעם פֿילם.

זיצענדיג ביי דעם פֿילם לעבט מען איבער אַ טיפֿע עמאָציע אַנקוקענדיג די קינדערשע פּנים׳לעך, פֿול מיט פֿרייד, די הינער מיט די ווינטרויבען און מיט די פּאָמעראַנצען מיט דעם עכטען ערנסט און עכטער פֿרייד, וואָס איז אויסגעגאָסען אויפֿ׳ן ישוב.

א טיפֿען איינדרוק לאָזען איבער די שטעט: חיפה, תּל-אביב, ירושלים, וואָס ווערען געוויזען פֿון די בעסטע זייטען, מיט אַ פֿערבאָרגענעם אָטעם קוקט מען זיך צו, ווי דאָס פֿערוויסטע לאַנד ווערט אונטער די הענד פֿון די חלוצים פֿערוואַנדעלט אין אַן ארץ זבת חלב ודבש.

מיר זעהען די רוהיגע אַרבייט אויף דער העברעאישער אוניווערזיטעט, וואו ס׳זענען נישט איינגעפֿיהרט קיין „לינקע“ און „רעכטע“ בענק פֿאַר דער שטודירענדער יוגענד.

איין „חסרון“ האָט דער פֿילם, וואָס... מ׳וויל איהם זעהען, זעהען און זעהען. ס׳ווילט זיך גאָר נישט פֿערלאָזען דעם זאַל — אַזוי ווירקט דער נייער ארץ-ישׂראל קלאַנג-פֿילם „צו אַ ניי לעבען“.

ס׳איז דערום קיין חידוש נישט, וואָס די פֿרעסע ווערט דערוואַרט מיט דער גרעסטער שפּאַנונג.

יודיש טעאַטער אין פֿילהאַרמאָניע — נאַרוטאָוויטשאַ 20 — טעל. 213-84

נאָר 3 טראַדיציאָנעלע און בילינקע פּרייזען פֿון 54 גר.
פּורים-פֿאָרשטעלונגען
מאָרגען פֿרייטאָג ד 6/3. 9 אָוונט, שבת 7/3, 15 6 נאָכמ. זונטאָג 8/3, 12 פֿריה

קעניג אחשורוש

ביבלישע היסטאָרישע אָפּערעטע אין 10 בילדער פֿון א. גאָלדפֿאַדען.

פּערזאָנען:

אחשורוש	נ. רייכענבערג	התך	י. ביאַלקאָוויטש
אסתּר	ז. גאָרליצקאַ	בגתן	ל. לעווקאָוויטש
המן	ד. האַמבורגער	ותרש	ס. בעזמאַן
זרש	ל. באָזענבערג	דלפֿן	וו. נייהויז
ויזתא	ש. הערשקאָוויטש	שלתיאל	א. ראָזענצווייג
מרדכי	ה. באַלבירסקי	שטערנזעהער	ב. הערשמאַן
		פֿרשנדתא	צ. בוטשינסקאַ

אַ גרויס כאָר און אָרקעסטער אונטער לייטונג פֿון ל. זעלמאַן. בילעטן שוין צו בעקומען.

קליינער פֿעליעטאָן

די עקספּערטיזע

דעפּ. דוד האָט איינגעלאַדען, אַלס עקספּערט וועגען דער יודישער שחיטה אין קאָמיסיע, נעבען הרב רובינשטיין, דער פֿון תּלמוד, גלח טשערטשאַק.

(פֿון דער פּרעסע)

— מיין סטרוזש — זאָגט שמילמעלך — דער סטרוזש מיינער, וואָיטשעך מיאַטלאַ... די גאַנצע מעשה עקספּערטיזע איז אַן... די „אוטשאָנע“ מענשען, האַלט ער... בכלל אַ טבע אַליץ צו פֿערדרייען!

מען נעמט, זאָגט ער, פּשוט׳ע... און מען פֿערדרייט זיי אַזוי, אַז עס... נישט אַרויסצודרייען.

— וועזשמיעמי — זאָגט ער — למשל... שחיטה!

וואָס, זאָגט ער, איז די נפקא מינא... משי פּאַלקאַם“, צי מיט אַ דראָנג, צי... קען — זאָגט ער — אפֿי׳ מ׳דאַרף הרג׳ענען... מען!

פֿרעג איך: ווּעמען הרג׳ענען?... רעדט ער עס, הרגענען?

ענטפֿערט ער: וויאַדראָמאַ!

— ס׳טייטש, וויאַדראָמאַ? וואָס...

וועגן וויאַדראָמאַ?

ענטפֿערט ער מיר דערויף, איך זאָל... מאַכען גאַפּעוואַטע...

— ס׳טייטש, זאָגט ער, פּאַן שמילמעלך... וויע קאָנאָ?... וויאַדראָמאַ, זאָגט ער, ... הומענאַ וואָשוענאַ זע שושאָנעי בורי, ... פּירים פּאָוויעשיל!

— באָיטאַ שיען באָגאַ — זאָג איך —... טשעסו, צאָ וויעשטאַ פּליעמשטאַ יענזאַרעט...

— מאַכט ער: — נו, אָוודאי אַזוי!... מעגאַ צאָ טע הומאַניטאַריע ראַבי!... נאָוועט טאַלמוד פּאָוויערזשיאַל...

פֿרעג איך: — צאָ פּאָוויערזשיאַל?

זאָגט ער: — זאַביטש ביקאַ דאַרף... שיעקעראַן, ז׳ סוליאַן אַ פּאַטעם זאַושיאָמטש... היתכן, זאָג מיר תּכשיט מיינער, ...

ענטפֿערט ער: — אומיש פּאַן פּאַ... ראָזומיש פּאַן?

— נריאָזאַ!

אַנאָ-וויענץ, מאַטשע נאַפּיסאַנע הכל...

טין?

— נוזיאַ!

— דאַבראַ... וויענץ צאָ טאָ יעסט...

— שיעקיערא!

— צאָ טאָ יעסט: אַ קויל?

— קוליאַ.

— צאָ טאָ יעסט: שעכט אים?

— זאַזשני גאָ.

— נאָ־נאָ... הכּל שוחטין...

קויל-שעכט׳ן... טשיע ניע פּאָוויעדזשיע...

און ניי, טענה מיט איהם!

שמילשמעלך

H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פֿאַר הויט, ווענעריש און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פֿריהער 43), טעלעפֿ...
עמפּפֿאַנגס-שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8

קיין פּאַלעסטינע

אינדיווידועלע רייזעס
שלאָף-וואַגאָנען
3-טער קלאַס
בעשפּייזונג אין צוג
און אויף דער שיף
צוריקקעהר דורך טריעסט, מאַרסעל א.ז.וו.
חנחה-בילעטען קיין קאָנסטאַנץ
קויף און פֿערקויף פֿון פֿרעמדע וואַלוטעס
Wagons Lits Cook
פּעטריקאָווער 68
טעל. 70-170.

איפֿן דערנער-וועג

שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל-ראָמאַנטישער ראָמאַן

47)

רעדל האָט זיך אויפ׳ן שטעל בצהערשט און אַ זאָג געטון.

— העד פּראָקוראָר, אין מיין פּראַקטיק האָב איך זיך שוין אָנגעטראָפֿען מיט פֿאַלען, ווען איטאַליענער פֿערנעמען זיך מיט שפּיאָנאַזש פֿאַר ריסלאַנד און אויך מיט אַרבייט פֿאַר איטאַליען. צי ווייסט איהר נישט, אַז עס זענען פֿאַרהאַן אינטערנאַציאָנאַלע שפּיאָנען-אָרגאַניזאַציעס וואָס פֿערנעמען זיך מיט שפּיאָנירען פֿאַר פֿערשידענע לענדער?

האַבערדיץ האָט זיך אַ ווילע פֿערטראַכט און אַ הויב געטון מיט די אַקסלען.

— הם.. דענקט איהר, הייסט עס, אַז דער ראָזיגער דושאָרדושי פּאַסיני זאָל אויך האָבען געווען פֿערמישט אין דעם סקאַנדאַל מיט׳ן מאָבילזאַציע-פּלאַן? אַז אינ׳ם טויט פֿון קאַפּשינ׳ען און לאַאיקאָווי׳ן זאָל זיין שולדיג דער ראָזיגער איטאַליענער? דאָס גלויבט זיך מיר קוים.

— עס איז גאַנץ מעגליך, הער פּראָקוראָר — האָט זיך רעדל געסטאַרעט צו ענטפֿערען מיט אַן איבערצייגענדען טאָן, — איבריגענס וועט עס בעווייזען די אויספֿאָרשונג.

— און אַז דער איטאַליענער וועט לייקענען שטיין און ביין

— הער פּראָקוראָר, איך וועל איהם שוין צווינגען צו רעדען...

— נו, מיר וועלען זעהען, הלואי זאָלט איהר האָבען געפֿאַלען אויף די ריכטיגע שפּורען, — האָט האַבערדיץ בעמערקט און ביי זיך שטאַרק געצווייפֿעלט, צי דער ענטדעקטער איטאַליענישער שפּיאָן האָט אַ שייכות צו דער געשיכטע מיט׳ן אַרויס׳גנב׳ענען די פּלענער פֿונ׳ם נייעם סאָרט עסטרייכישע האַרמאַטען, לויט האַבערדיץ׳עס מיינונג האָט בלויז רוסלאַנד געהאַט אַן אינטערעס צו... קומען די דאָזיגע פּלענער.

דעריוויל האָט זיך רעדל גענומען אויספֿאָרשען דעם פֿלומרשטען איטאַליעניש מאַקאַראָנען-פֿאַבריקאַנט. מען האָט דעם אַרעסטירטען געבראַכט צופֿיהרען אין רעדל׳ס קאַנצעלאַריע.

נאָך איידער מען האָט אַריינגעפֿיהרט דעם אַרעסטירטען, האָבען שוין אין אַ דערבייאיגען צימער געוואַרט עטליכע זשאַנדאַרמען מיט „געהעריגע אינסטרומענטען“ צום אויספֿאָרשען.. רעדל האָט זיך געגרייט אַרויסצוקריגען פֿון זיין קרבן אַלץ, וואָס ער האָט נאָר געדאַרפֿט, און ער האָט בעשלאָסען אָנצוווענדען די „וויטגעהענדסטע מיטלען“...

רעדל איז געזעסען אין זיין קאַבינעט און געהייסען אַריינפֿיהרען דעם אַרעסטירטען איטאַליענער.

צוויי סאָלדאַטען מיט בלאַנקע שווערדען האָבען אַריינגעפֿיהרט אַ נידעריגען, דיקליכען מאַן מיט שוואַרצע האָר און שוואַרצע וואָנסען.

— איהר קענט אַרויסגעהן! — האָט רעדל געזאָגט צו די סאָלדאַטען:

נאָכדעם האָט ער זיך אָנגעלעהנט אָן דעם ווייכען יוענטעל פֿון פֿאָטעל, געוואָרפֿען אַ פֿאָרשענדיגען דורכדרינגענדיגען בליק אויפ׳ן איטאַליענער און אַ פֿרעג געטון:

— נו, וואָס ווייסט איהר זאָגען גוטס?

— וואָס פֿערלאַנגט איהר דען פֿון מיר?

— זענט איהר זיך מודה אין פֿערנעמען זיך מיט שפּיאָנירען פֿאַר דער איטאַליענישער רעגירונג?

— איך האָב בלויז פֿאָטאָגראַפֿירט. — האָט דער איטאַליענער שטיל געענטפֿערט.

— אַהאַ, בלויז פֿאָטאָגראַפֿירט? אַן אידעלע אַרבייט, נישט אמת?

דער איטאַליענער האָט געשוויגען.

— זייט איהר זיך מודה, צי נישט?! — האָט רעדל אַ געשריי געטון און דערביי אַ קלאַפּ געטון אין טיש.

— אין וואָס?

— ענטפֿערט, אַז נישט וועט זיין שלעכט! — האָבען רעדל׳ס אויגען געגלומען ברענען פֿון כעס.

— אָבער, וואָס ווילט איהר פֿון מיר?

— האָט איהר פֿאָטאָגראַפֿירט אונזערע פֿעסטונגען, אונזערע האַפֿענס? ענטפֿערט, יאָ צי ניין! פֿון איטאַליענער׳ס מויל.

— יאָ, — איז געקומען אַ שטילער ענטפֿער

— פֿערנעמט איהר זיך שוין לאַנג מיט דער דאָזיגער איידעלער מלאכה?

— אַ יאָהר... זינט איך בין געקומען... וויען...

— איהר זאָגט ליגען!

— איך שווער אייך ביי גאָט, אַז... צוריק בין איך געקומען קיין ווין... איך האָב געטון צוליב נויט.

— צוליב נויט? כאַ־כאַ־כאַ! — צוליב... אַלע ענטפֿערען זיי אַזוי... נישט געהאָלפֿען. האָט איהר געהאַט?

— ניין.

— איהר זאָגט ליגען, איהר האָט... העלפֿער, — האָט רעדל ווידער אַ קלאַפּ געטון אין טיש: — מאַמער וועט איהר נישט... דאַן בין איך אייך נישט מקנא!... אַן זייערע נעמען.

— איך האָב נישט געהאַט קיין... פֿער. איך ווייס נישט וואָס איהר ווילט פֿון מיר... האָט אויסגערופֿען דער איטאַליענער.

רעדל האָט זיך אויפֿגעשטעלט,... האַרט צו זיין קרבן און גלייך אַריינ... אין די אויגען אַריין, שאַרף אַ פֿרעג געטון... נענדיג יעדעס וואָרט:

— און דעם פּלאַן פֿון אונזער... האַרמאַטען האָט איהר אויך נישט אַ... פֿון קריגס-מיניסטעריום? אויך נישט...

— איך ווייס נישט וואָס איהר... איך בין קיינמאָל נישט געווען אין... פֿון עסטרייכישען קריגס-מיניסטעריום... איטאַליענער געענטפֿערט. — דאָס... מיין הער!

(פֿאָרטזעצונג קומט)

דאס יודישע טעאטער אין פּוילן

נעכטיגע פּרעסע־קאָנפערענץ ביי מאָריס שוואַרץ

נעכטען איז אין גראַנד־האָטעל פאַרגעקומען א
עסע־קאָנפערענץ ביי מאָריס שוואַרץ. עס זע־
נעווען פערטרעטען פאַרשטעהער פון דער יודי־
ר און פוילישער פּרעסע פון לאָדז און אויסער
ן. מאָריס שוואַרץ האָט פאַר די פּרעסע־פאַר־
עהער געזאָגט פאָלגענדעס:
מיין קומען קיין פוילען איז נישט געווען צוליב
טעריעלע סיבות, ס'איז א טיפער און היי־
ר וואונש צו קומען אין דעם לאַנד, וואו ס'לע־
ן העכער דריי מיליאָן נפשות.
איך האָב נאָך אין אמעריקא געוואוסט, אז דא
ט זיך א גרויסער טייל יודען, ביי וועמען קול־
אין אזוי וויכטיג ווי דאָס סאַמע ברויט זייערס.
קינסטלער טאָר זיך קיינמאָל נישט רעכנען מיט
נאַנציעלע געווינסען, ער מוז תמיד שטרעבען
אַלטווירען דעם גאָרטען, אין וועלכן ער פלאַנצט,
מענשען זאָלען יוך קענען שפּייזען. איך בין גע־
מן קיין פוילען מיט דער אַמביציע דא צו קאַ־
שאַפען א סטאַביל קונסט־טעאטער, ווי שוי־
לער, מאָלער, מוזיקער, און ספּעציעל דראַמאַטור־
זאָלען קענען קומען צום אויסדרוק און דער טעאַ־
־עולם זאָל האָבען די מעגליכקייט צו זעהן די
טע דראַמאַטישע שאַפונגען פון זייערע אייגענע
פּרעמדע דראַמאַטורגען.
דער ערפאָלג אין וואַרשא אין דער איצטיגער גע־
טער לאַגע איז געווען, מוז מען צוגעבען, זעהר
ס, כאָטש איך האָב מיך אַנגעשלאָגען אין א סך
ריגקייטען, וועלכע לאָזען נישט דעם טעאטער זיך
וויקלען — אַלץ מוז האָבען ציל און מאָס, און
ם'ציהט אריבער דאָס שטריקעל, מוז עס פּלאַ־
. דער טעאטער אין פוילן איז אין דראַנג בלויז
י עקזיסטענץ — כדי צו קענען איבערקומען א
מאָן און האָבען גענוג אויף דעם לעבען צו דער־
טען חאָס, איז אָבער ווענוג, דער דראַנג מוז זיין
יפ'ן ערשטען פּלאַן דערפרענגען דעם טעאַטער צו
ר העכסטער דערגרייכונג פון קונסט, נאָר דאַן קאָן
ר שוישפּילער זיין געזיכערט מיט זיין עקזיסטענץ.
ר פוילישער טעאטער שטעהט אויף א גרויסער
יונה. נאַטירליך א דאַנק דער רעגירונג, וואָס שטיצט
ן סובסידירט דאָס טעאטער, דאָס אייגענע וואָלט
רעגירונג געדאַרפט טאָן מיט די אַנדערע מינאָרי־
טעטען, ווייל וואָס בעסער דער טעאַטער אַלץ שענער
ן קולטורעלער ווערט דער בירגער פון לאַנד.
איך בין פערזענלעך אינטערעסירט אין דעם אַלגעמיינעם
יודישען טעאטער פון דער וועלט, און אין פוילען
ז דא א גרויסע מעגליכקייט פאַר טעאטראַלע דער־
ייכונגען. אין לאָדז האָב איך געפונען אַן עולם,
וועלכער איז א שטאָלץ פאַר יעדער גרויסער וועלט־
שטאָט. די פאַרשטעלונג פון „יאָשע קאַלב“ האָט דא
געפונען אַן אייגענאַרטיגען אָפּקלאַנג, דאָ שפּילט
ער עולם מיט מיט דעם אַקטיאָר, ער רעאַגירט אין
ר ריכטיגער צייט מיט דעם ריטם און טעמפּאָ ווי
די פאַרשטעלונג פאָדערט, און דאָס איז א גרויסער
פּלוס פאַר'ן אַקטיאָרען־אַנסאַמבל. דער שוי־
שפּילער איז יעצט עמפינדליך און דערשפּירט באַלד
ווען ער שפּילט און אויב דער שוישפּילער
דערגרייכט אַן עקסטאַז פון בעגייסטערונג, איז עס
דאַנק דעם עולם, וועלכער ברענגט איהם דערצו.
ס'פרייט מיך זעהר, וואָס איך האָב די מעגליכ־
קייט צו ברענגען אזא וואונדערבאַרען אַנסאַמבל מיט
די אָריגינעלער אויפפיהרונג פון אַמעריקא. איך
וואָלט מיט פארגעניגען געוואָלט דא בלייבען א פיל
לענגערע צייט, אָבער ס'וואַרטען אַנדערע גרויסע
שטעט, אין פוילען ווי קראָקא, לעמבערג, ווילנא.
מיר האָבען זיבער פעהדינט, אז מיר זאָלען קומען
ווי און זיי ברענגען דעם טעאַטער־ספּעקטאַקל
„יאָשע קאַלב“. דערפאַר בלייבען מיר דאָ פאַר א
בעגרעניצטע פאַרשטעלונגען: — איך בעגריס
די פאַרשטעהער פון דער פוילישער און יודישער
פּרעסע פון לאָדז, וועלכע וועלכען אין דעם זין פון טעאַ־
טער־פּראָגראַם פעראייניגט און געחן האָנט אין האַנט
נאָך אַלעמען פּערמאַנענט דער אמת'ער טעאַטער
קיין לאָקאַלע שפּראַך. טעאַטער ווירקט און
שטעלט אום אַלע שפּראַך גרעניצען און דערגרייכט
די צילען פון געפיהל און פערשטאַנד פונקט ווי
די מוזיק אָדער מאָלעריי.
דאָס יודישע קונסט־טעאַטער איז אין דער
ערשטער מאָסונג אויפגענומען געוואָרען אין אַמעריקא,
ענגלאַנד, פראַנקרייך — און דא אין פוילען בעגע־
גענען מיר א פריינדליכע און ערנסטע אָפּשאַצונג פון
דער פוילישער און יודישער פּרעסע. אין טעאַטער
זעהען מיר אויך א סך נישט־יודען, וועלכע זענען
פעראינטערעסירט אין דער פאָרשטעלונג און דאָס
איז אונזער גרויסער געווינס. טעאַטער וועט סוף כל
סוף אָפּשאַפען מלחמות, שנאה און קנאה און מענ־
שען וועלען לעבען אין פרידען, ווייל קולטורעלער
טעאַטער דערוועקט די שענסטע געפיהלען אין דעם
מענשען.

ווען איך האָב נאָך געשפּילט ביי קעסלערן אין
טעאַטער, זאָגט מאָריס שוואַרץ, האָב איך שוין גע־
גאַרט צו זיין אין לאָדז, דאָס איז געווען דעמאָלס
ווען דוד קעסלער איז געפאָהרען מיט 24 יאָהר צו־
ריק גאַסטראָלירען קיין לאָדז און ווען ער האָט מיט
אזא בעגייסטערונג גערעדט וועגען זיין רייזע סוי
אייראָפּא און בעזונדערס וועגען דער שטאָט לאָדז.
איך קען די שטאָט לאָדז פון 4 יאָהר צוריק, ווען איך
האָב דא געגעבען 2 קאָנצערטען און איך איצט בין
איך געקומען צו דער אויפערציהונג, אז דער עולם
איז דא א סטאַביעלער און דעריבער וויל איך דעם
לאָדזשער עולם נאָך ווייזען אַנדערע פּיעסען, און
וויל, אז דער לאָדזשער עולם זאָל מיך זעהן. איך וועל
שאַפען אין פוילען א טעאַטער, וואוהין מען זאָל נישט
לויפען, נאָר געהן, מען זאָל וויסען, אז טעאַטער
איז א טייל פון לעבען.

וואַרשא האָט ענטוישט, ווייל נאָכ'ן ערפאָלג פון
„יאָשע קאַלב“ איז דער עולם נישט געקומען זעהן
די איבריגע פאַרשטעלונגען, וועלכע די פּרעסע האָט
אזוי שטאַרק געהויבען, איך וויל נישט שפּילען קיין
סענסאַציעס, און דאַרף נישט, אז מ'זאָל שפּילען א
פאַרשטעלונג 140 מאָל. דאָס איז נישט קיין געזונד־
טעאַטער, מיר דאַרפען א נאָרמאַלען קונסט־טעאַ־
טער און אין אזא שטאָט ווי לאָדז לוינט זיך וועגען
אזא טעאַטער צו טראַכטען. איך בין גרייט צו אינ־
וועסטירען קאַפּיטאַלען און צו ענטוויקלען אזא טעאַ־
טער, מכל שכן שוין, אז מ'האָט גוטע און ערנסטע
אַקטיאָרען. ס'איז פאַרהאַן אויסזיכטען אויף נאָ־
ענטסטען סעזאָן אין פוילען, ס'זאָלען געשאַפען ווע־
רען 3 טרופּעס: פאַר וואַרשא, לאָדז און פאַר דער
פּראָווינץ. מען מוז אויך מודה זיין, אז די יודישע
פּרעסע אין פוילען איז אַן ערנסטע און איז שטאַרק
פעראינטערעסירט אין דער עקזיסטענץ פון א גוטען
יודישען טעאַטער. אַלץ וואָס איך וועל טון איז ברענ־
גען צום אויסדרוק מיין אינערליכען דראַנג צו שאַ־
פען א גוטען יודישען טעאַטער אין פוילען.

די בזשעזשינער און לאָסקער פּאַוויאַטען ווערן נישט אָפּגעשאַפט

קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע

פון דער וואָיעוואָדזטווע בעט מען אונז מיט־
צוטיילען:

אין שייכות מיט די מעלדונגען אין דער פּרעסע,
אַז ס'זאָלען אָפּגעשאַפט ווערען די בזשעזשינער און
לאָסקער פּאַוויאַטען — טיילט די וואָיעוואָדזטווע
מיט, אז די דאָזיגע אינפאָרמאַציעס שטימען נישט
מיט דער ווירקליכקייט.

אמת איז, אז ס'ווערען בעהאַנדעלט פּראָיעקטען
וועגען ענדערען די גרעניצען פון די דאָרפישע
גמינעס אויפ'ן שטח פון דער לאָדזער וואָיעוואָדז־
טווע, אין הסכם מיט'ן אוסטאַוו פון 23־טען מערץ
1933 וועגען טיילווייזע ענדערונג פון דער טערי־
טאָריאַלער זעלבסטפערוואַלטונגס־אָרדנונג.

פערזאַמלונג פון קליינהענדלער־פעראיין

אויף דער גרויסער אינפאָרמיר־פערזאַמלונג,
וועלכע איז דעם פאַרגאַנגענעם זונטאָג פאָרגעקומען
אין קליינהענדלער־פעראיין אַגריקאָלאַ 10, און
טער'ן פאָרזיץ פון פּריזעס לייביש ראָזענבערג, זע־
נען בעהאַנדעלט געוואָרען דריי אַקטועלע פראַגען,
וועלכע האָבען אַן אונגעהויערע בעדייטונג פאַר
די קליינהענדלער אין איצטיגען מאָמענט.

פּריזעס ה' ראָזענבערג האָט רעפערירט די
גרויסע בעדייטונג און די סטרוקטור פון נייעם
געזעץ פון „ריטשאַלט“ פון אומזאַץ־שטייער פאַר
קליינע אונטערנעהמונגען. דאָס געזעץ זעהט פאַר
א „ריטשאַלט“ אויף 2 יאָהר, אויף 1936 און 1937
פון וועלכען עס קענען געניסען האַנדעלס־אונטער־
נעהמונגען פון 4 און 3 קאַטעגאָריע ווי אויך אַר־
בייטס־אונטערנעהמונגען פון 8, 7 און 6 קאַטע־
גאָריע, וועמענס אומזאַץ עס האָט אין 1935 נישט
אויסגעטראָגען מעהר ווי 50.000 זל. דער רעד־
נער מאַכט דערביי בעקאַנט, דאָס קיצענס וועט
אַרויס אַ פעראָרדנונג, אַז אין די אונטערהאַנדלונגען
צווישען פינאַנץ־אַמט און שטייער־צאָהלער וועט
מען קענען אנטיילנעהמען פאַרשטעהער פון די
ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס.

אין דער צווייטער רייה ווערט בעהאַנדעלט
די אָנגעוועהטאָגטע פראַגע פון אויסשליסען די
האַנדעלס־לאָקאַלען פון 3 קאַטעגאָריע פון געזעץ פון
לאָקאַטאָרען־שוץ. די פראַגע רעפערירט יוסטיץ־פרע־
זעס ה' גרשן וואָלמאַן און שטרייכט אונטער די
שרעקליכע פאָלגען, וועלכע דאָס געזעץ קען ברענ־
גען פאַר די קליינע סוחרים, ביי וועלכע ס'דירה־
געלד פערנעהמט אַ גרויסען טייל פון בודושעט
און אויב די ווירטשאַפט זאָלען דאָס געזעץ אויס־
נוצען און נישט זיין בעגרעניצט ביים נעהמען
דירה־געלד, וועט אויסקומען די סוחרים פון די
האַנדעלס־לאָקאַלען אינגאַנצען רואינירט צו ווערען.
די פערזאַמלטע דערצעהלען שוין פון פיל פאַלען
וואו די ווירטשאַפט גרייטען זיך צו העכערן דאָס
דירה־געלד, אָדער צו צווינגען צו פערלאָזען די
לאָקאַלען.

ה' ג. וואָלמאַן גיט דאַן אָפּ אַ בעריכט פון
די לעצטע בעראַטונגען אין דער האַנדעלס־קאַמער
און שטעלט זיך אָפּ אויף דעם פּראָיעקט פון דער
האַנדעלס־קאַמער, אַז דאָס געזעץ פון אויסשליסען
פון אונטער'ן לאָקאַטאָרען־שוץ בלויז די לאָקאַ־
לען ווי דאָס יעהרליכע דירה־געלד בעטרעפט
העכער ווי 3000 זל. די פערזאַמלטע נעמען דאַן
אָן אַ שאַרפע פּראָטעסט־רעזאָלוציע געגען דעם
געזעץ און בעשליסען זיך צו ווענדען מיט געהע־
ריגע מעמאָריאַלען צו דער ענטשפּרעכענדער מאַכט.
אין ערגסטען פאַל ווערט בעשלאָסען דערווייל איינ־
צוגעהן אויפ'ן פּראָיעקט פון דער האַנדעלס־קאַמער.

דאַן ווערט רעפערירט די לעצטע פעראָרדנונג
פון שענקען די פערלעגענע שטייערן. עס ווערט
אויפגעקלערט, אַז אַלע פערלעגענע שטייערן, אויב
זיי בעטרעפען נישט מעהר ווי 400 זל. ווערען
איצט ענטגילטיג געשטראָכען. דאָס בעציהט זיך
בלויז צו די „פאָדאַטקעס“ ביז'ן יאָהר 1932, דער־
ביי מעג דער חוב ביי יעדען „פאָדאַטעק“ בעזונדער
בעטרעפען ביז 400 זל., אַ הויך אומזאַץ־שטייער,
וועלכער ווערט געשענקט ביז 500 זל. אויב דער חוב
בעטרעפט ביי עמיצען מעהר ווי 400 זל. האָט
ער דאָס רעכט ביז'ן 31 מערץ איינצוצאָהלען די
דיפערענץ און 400 זל. לאָזען נישט בעצאָהלט,
וועלכע ווערען אויטאָמאַטיש געשענקט.

דער „קעניג שפּיצבּרודקא“

שאַנטאַזשירט און טעראָריזירט היגע אַדוואָקאַטען

(א) די לעצטע צייט ווערען די היגע אַדוואָקאַטען
בעאומרוהיגט פון א פערדעכטיגען פערשוין, וואָס
שטעלט זיך פאָר אַלס „קעניג פון די גנבים“ מיטן
נאָמען „שפּיצבּרודקא“. דער דאָזיגער פערשוין
וואַרפט אַן א פּחד מיט זיין האַלטונג. האַלט די הענד
אין די קעשענעס, ווי ער וואָלט געהאַלטען געוועהר,
און אזוי אַרום פּרעסט ער אויס געלד. די לעצטע
טעג האָט ער „בעזוכט“ די אַדוואָקאַטען: פּרוכט־
גאַרטען, דוטקעוויטש, רומשעוויטש א. אנד. פּאָליציי
זוכט איצט דעם „קעניג“.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	93.75
3 פּראָצ. בױד	—	—	—	27.00
4 „ דאָלאַרובקע	—	—	—	52.75
7 „ סטאַביליזאַציע (אמ.)	—		—	62.50
5 „ וואַרשאַווער פּ. ב. 1934			—	54.50
5 „ לאָדזער			—	48.50
ענגלישער פונט			—	26.22
דאָלאַר אָפיצ. —	5.25	נישט־אָפיציעל —		5.22
גאָלד־דאָלאַר	—	—	—	8.96
גאָלד־רובל	—	—	—	4.75
רייכסמאַרק	—	—	—	1.48
פראַנק שווייצאַרישע		—	—	173.30

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, ד. 5־טען מערץ

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 פּליטען, 7.20 ידיעות, 7.30 פּליטען, 7.55 אינפאָרמאַציעס, 8 אוידיציע פאַר שולען, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 מוזיק. אוי־דיציע פאַר שול־יוגענד, 1 קאָנצערט, 1.25 הויזווירט־שאַפט, 1.30 „קאָנצערט זשיטשען“, 3.12 לאָדזער בערזע, 3.15 עקספּאָרט, 3.20 וואַרשאַווער בערזע, 3.30 לידער, 4 שמועס פאַר קינדער, 4.15 לייכטע מוזיק (פּליטען), 4.45 „גאַנץ פוילען זינגט“, 5 „ערפינדונגען“ — רעפעראַט פון אינזש. י. בערנשטיין, 5.50 אַקטועלער ווירטשאַפט־ליכער שמועס, 6 קאָנצערט פון שוועדישע מוזיק, 6.30 „טעאַטער און פילם“ — פעליעטאָן פון ד"ר באָיאַנסקי, 6.45 קאָנצערט פון מיליטערישען אָרקעסטער פון 28־טען שיסער־פּולק, 7.20 רעקלאַמע - קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.50 אַקטועלער שמועס, 8 לייכטע מוזיק, 8.45 אָוונט־ידיעות, 9 הערשפּיל, 9.35 „אונזערע לידער“, 10 קאָנצערט, — טראַנסמיסיע פון קאָנסערוואַטאָריום. 10.30 לייכטע מוזיק, בעת דער פּויזע 11 אַז. ידיעות און קאָמוניקאַטען.

פייגא סעגאַלאָוויטש נ"ע

נעכטען איז, נאָך לאַנגע און שווערע ליידען
אין דעם עלטער פון 74 יאָהר, געשטאָרבען אין
לאָדז פרוי פייגא סעגאַלאָוויטש, די מוטער פון
דיכטער ז. סעגאַלאָוויטש.
די פערשטאָרבענע איז בעקאַנט געווען מיט
איהרע גוטע מידות, און זי איז א פיינפיהלענדער
ליבער מענש.
כבוד איהר אָנדענק!

צאָלט אייער חוב!

(אויפרוף)

מיט דעם אויפרוף ווענדען מיר זיך צו יעד־
דען איינעם, וואָס דער אָנדענק און דער נאָמען
פון'ם געעהרטען נפטר חזן משה פּאָלאַקאָוסקי ז"ל
איז נאָך ביי זיי געזיס אין זכרון, און נאָכמעהר
די מאָראַלישע פליכט, וואָס ליגט אויף יעדען
איינעם פון זיינע געזעזענע מכירים אותו בחייו
אין מכבדים אותו במיתו, צאָהלט אייער מאָראַלישען
חוב' און נעמט אנטייל אין קויפען און פער־
שפּרייטען די בילעטען אויף דעם קאָנצערט־דאַיונען
וואָס ווערט איינגעאָרדענט לטובת דער פאַמיליע
פון'ם נפטר, אין וועלכען עס נעמט אנטייל דער
בעליבטער אויבער־קאַנטאָר ה' קוסעוויצקי מיט
אַ ספּעציעל איינשטודירטען כאָר. די אַלע פריינד
און פערעהרער פון'ם נפטר וועלען אַזוי אַרום
מקיים זיין דעם משלוח מנות איש לרעהו, ומתנות,
למר שצריך א.אַז.וו. מיר פערהאָפען, דאָס יעדער
איינער, איבערהויפּט די אַלטע מהפּללים פון דער
ווילקער שוהל, וועלען נישט פערפעהלען צו נעה־
מען א בילעט פאַר דעם גרויסען ציועק פון דער
זאַך אין ענטגעגענקומען מיט וויפיל יעדער איז
באַר אומשטאַנד, כדי צו זיכערן דער אַקציע דעם
געהעריגען ערפאָלג. דער קאָמיטעט.

בעמערקונג: בילעטען ווערען צוגעשיקט דורך
דער פּאָסט און דורך ספּעציעלע שליחים.

געשטאָרבען דער וו. פּרעזעס

פון יוד. בעקער־צעך גדליה בראַנדשטעטער

קיין לאָדז איז אָנגעקומען פון וואַרשא א
ידיעה, אַז דאָרט איז נעכטען געשטאָרבען דער
וויצע פּרעזעס פון יודישען בעקער־צעך אין לאָדז
גדליה בראַנדשטעטער.

בעקומענדיג די ידיעה, איז נעכטען אין
בעקער־צעך פאָרגעקומען א טרויער־זיצונג. ס'איז
בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושיקען א דעלעגאַציע
צו דער לויה, די דעלעגאַציע בעשטעהט פון:
פּרעזעס מאיר גאָלדבערג, פאָרשטעהער בנימין
שקלאַוש, קלמן צווייליך, משה רעמבעלינסקי, מענדעל
קופּערמינץ, איטשע מאיר פאַקולאַ, שלמה מיצנע־
מאַכער, כתריאל רובין און פנחס ראָזענצווייג.

מעטאַל פּלאַסטישע אויס־שטעלונג

פון קינסטלער יאַאכים קאַהאַנע

די מעטאַל־פּלאַסטישע ווערק פון'ם קינסטלער
יאַאכים קאַהאַנע, זענען שוין אַ שם דבר. די אויס־
שטעלונגען פון קינסטלער האָבען שטענדיג אין אַלע
שטעט, און אויך ביי אונז אין לאָדז, גרויס ערפאָלג.

איצט גרייט צו דער קינסטלער אַן אויסשטעלונג
ביי אונז אין שבת און זונטאָג וועט אין לאָקאַל
פון „בני ברית“ פּעטריקאָווער 90, שוין פאָר־
קומען די פייערליכע ערעפענונג פון פּראָפ. קאַ־
האַנע'ס מעטאַל־פּלאַסטישע אויסשטעלונג.

די דאָזיגע אויסשטעלונג וועקט גרויס אינטע־
רעס אין די ברייטע קרייזען ליבהאָבער פון דער
פּלאַסטישער קונסט.

דער קינסטלער שטעלט דאָס מאָל אויס אַ
רייה נייע קונסט־אַרבייטען ווי: פּאָרטרעט־שטו־
דיעס, פּינקעטען, קאַריקאַטורען, קאָפּ־טיפּען א.
ז. גל. פאַר'ן קולטורעלען לאָדז איז די נייע אויס־
שטעלונג אַן אמת'ע קולטור־דערשיינונג.

אויספלוגן קיין ארץ־ישראל אויף פּסח און צום מזרח־יריד

די טוריסטען־אָפּטיילונג ביי דער לאָדזער ציו־
ניסטישער אָרגאַניזאַציע אָרדענט איין סיסטעמאַטישע
אויספלוגען קיין ארץ־ישראל מיט די שיפען „פּאָ־
לאָניאַ“ און „קאָשטשושקאָ“. צוריקפאָהרען אויף
דורך אַנדערע פּאָרטען, ווי: מאַרסייל, טריעסט א.
אַז. וו.

דאָס ביוראָ ערלעדיגט אַלע פאָרמאַליטעטען
אויפ'ן אָרט און די אינטערעסאַנטען דאַרפען נישט
פאָהרען צוליב דעם קיין וואַרשא.

מיטגלידער פון ציוניסטישע גרופּירונגען גע־
ניסען פון ספּעציעלע הנחות. אָנמעלדונגען ווע־
רען אָנגענומען אין דער ציוניסטישער אָרגאַני־
זאַציע, שרודמיעסקאַ 29.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע־בע־האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פּרייזען

Dr. med.
M. JAKOBSON
CHIRURG
Spec. chirurgja Kostna,
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציין און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel: 114-20

Kino Teatr
MIRAZ
היינט און פאלג. טעג !!!
עפּיזאָד
אין דער הויפּט־ראָלע
Paula Wessely
אויסער'ן פּראָגראַם:
קלאַנג־צוגאַבע פון פּאַראַמאָנט
און P. A. T.

פוּן דער פּראָווינץ

(פוּן אונזערע קאָרעספּאָנדענטען)

סאַמפּאָלנע.

די ענדעקישע חוצפּה וואַקסט....

די היגע ענדעקישע אָרגאַניזאַציע האָט ביזאַהער אויסגעשטערט געפיהרט איהר טיוואַלאַנישע אַנטי־יודישע אַרבייט. צום ווייהגעשריי פון די פערפאָלגטע יודען האָט זיך קיינער נישט צוגעהערט.

די חוצפּה פון די כוליגאַנעס איז דעריבער לעצטענס אַזוי ווייט געוואַקסען, אַז זיי האָבען זיך שוין געוואַגט אַנימאַלט אַריינצושלעפּען אַ פּאָליציאַנט אין זייער קלוב און זיך וואַרפען אויף איהם שלאָגען. אַזאַ הפקרות האָט שוין לענגער נישט געקאָנט גערודעט ווערען און ס'איז טאַקע פעראָרדענט געוואָרען צו שליסען די ענדעקישע אינסטיטוציע און איר־ניגע רעדעל־פיהרער צוציהען צו שטראָפליכע פער־אַנטוואָרטליכקייט.

ש. נאַדזשעיעווסקי

קראָשניעוויץ.

דער באָיקאָט בליהט

די ענדעקישע הפקר־יונגען טרייבען געגען יודישע קרעמער און האַנדווערקער אַ העפטיגען באָיקאָט. ס'פערמעהרען זיך קריסטליכע קראָמען און טאָרג־שטעלען, ווי שוואָמען נאָך אַ רעגען.

מיט דער הייליגער אַקציע פון ענטיודישען דעם האַנדעל פיהרט לידער אָן דער יונגערער גלח פון דער אָרטיגער פּאַראַפיע.

ענגעל—ן

קאָנסק.

שקצים זעגען אונטער אַ צלם און פּרובען וואַרפען די שולד אויף יודען

צוויי שקצים, זוהן פון היגע ענדעקישע שישקעס, זענען אַנימאַלט אַרוים מיט אַ זעג פאַרטאָג אויפן טראַקט און האָבען גענומען אונטערשניידען אַ שטייענדיגען צלם.

גראַד אין דעמאָלט פערבייגעגאַנגען אַ יודישע דאָרפס־גייערין און זעהענדיג צוויי פערשווינען אַזוי פריה זיך דרייען מיט אַ זעג אין האַנד אַרום דעם צלם, איז איהר די מעשה געוואָרען אַביסעל פער־דעכטיג. אונבעמערקט איז איהר געלונגען די שקצים צו דערקענען און דאַן איז זי ווייטער אַוועק איהר וועגס.

אין דערפריה, ווען די קריסטליכע בעפעלקערונג האָט זיך דערוואוסט, וועגען דער פאַרגעקומענער פּראָפאַנאַציע, איז אין שטעטעל ענטשטאַנען אַ שטורעם. די ענדעקישע גיפטיגע שלאַנגען האָבען באַלד גענומען לענקען דעם צאָרן פון פאָלק אויפן ביסעל אי־בערגעשראָקענע יודען.

ס'האָבען זיך גלייך אויך געפונען יאָהר־עדות, וועלכע האָבען „אַליין געזעהען" ווי יודען האָבען אָפּגעטון די מעשה רע. ווער ווייסט וואָסערע שרעק־ליכע ווענדונג די געשיכטע וואָלט אָנגענומען, ווען די דאָרפס־גייערין קומט נישט צוריק און ענטפּלעקט נישט בעצייטענס דעם גאַנצען סוד.

האָט מען טאַקע די בײדע שקצים אַרעסטירט און נאָך אַ קורצען פערהער האָבען זיי זיך מודה געווען, ערשט דאַן האָט זיך אָנגעהויבען אַ געוויסע ענט־שפּאַנונג פון די צערייצטע געמיטער.

יוסף סקורקע.

קאַליש.

אויך קריסטען הייבען שוין אָן צו פאַ־לען קרבנות פון דער ענדעקישער ענטיודישונג־אַקציע. אַ נקמה פון פער־פיהרטע קריסטען איבער אַזאַ אַגי־טאַטאָר

ס'איז פערהאַן אַ כלל אין דער עקאָנאָמיע, אַז די צאָהל אונטערנעהמונגען פון אַ געוויסער בראַנ־זשע אין אַ בעשטימט אָרט איז אָפּהענגיג פון די אָר־טיגע בעדערפעניסען, פון דער נאָכפראַגע. די ענדע־קעס אין זייער ווילדער שנאה צו יודען האָבען זיך אָבער געמאַכט פערגעסען אין דעם כלל. זיי האָבען דוקא געוואָלט בעווייזען, אַז אויך מיט דעמאַגאָגיע און שווינדעל לאָזען זיך רעגולירען עקאָנאָמישע בע־ציהונגען.

איבער אַלע הערפער און שטעט דרייען זיך אַרום גאַנצע מחנות בעצאָהלטע אַגיטאַטאָרען, וועלכע שיל־דערען די גלומרשטע גליקען, וואָס יודען ציהען פון האַנדעל און בעוועגען דערמיט דעם נאַאיווען עולם זיך אויך צו וואַרפען אין דאָזיגען שמאַלץ־גרוב.

די פּראָפּאַגאַנדע האָט ערפאָלג. מ'פערקויפט גי־טער און הייזער. מ'שלעפּט אַרוים די לעצטע אָפּ־שפּאָרונגען און מ'עפענט געוועלבער און מ'נעהמט זיך צו האַנדלען. אין אַלע שטעט און שטעטלעך גע־פינען זיך שוין איצט 10 מאָל מעהר קריסטליכע מיט יעדען טאָג ווייטער צו נייע, הגם די קויפס־קראַפט פון דער בעפעלקערונג האַלט זיך כסדר אין איין פערקלענערען.

איז טאַקע נישט קיין וואונדער, אַז די דערמאָנ־טע בליענדע גרינדערסטוואָ האָט שוין הערפיהרט אין מאַנכע ערטער צו אַזאַ צושטאַנד, אַז אויך די קריסטליכע קרעמער זיצען אין זייערע קראָמען און גענעצען, אויסקוקענדיג אויף אַ לעבעדיגען קונה. קיים בעווייזט זיך פון דערווייטענס אַ פּויער, וואַר־פען זיך אויף איהם פון אַלע זייטען די קרעמער און הייבען זיך אָן איבער איהם אַזוי צורייסען, אַז צווי־שען זיי אַליין ענטשטעהען גאַנץ אָפט בלוטיגע גע־שלעגערייען.

זעהענדיג, אַז פון די פאַרגעשטעלטע גליקען לאָזט זיך אויס אַ בוידעם, אַז מסחר איז נישט אַזאַ גאָלד־גרוב, נעהמט אַרום אין פיל ערטער די שפּאַנעל־נייע קריסטליכע קרעמער אַנ'ענטוישונג, זיי הייבען זיך אָן צו פיהלען, ווי אָפּגענאַרטע.

אַ כאַראַקטעריסטישער פאַל האָט פּאַסירט אין שטעטעל דאָבראַ, צוויי אַזעלכע בעשווינדעלטע קריסטליכע קרעמער האָבען אין אַ שכנות'דיג דאָרף אַנימעלט געפּאַקט דעם אַגיטאַטאָר, וועלכער האָט זיי אָנגערעדט צו דער ענטיודישונגס־מצוה. די פערביטערטע קרבנות פון דער ענדעקישער זינ־געוועלבער און פערקויפס־שטעלען. אין וויפיל די אָרטיגע בעפעלקערונג נויטיגט זיך. היינט קומען דאָך לאָזער אַגיטאַציע האָבען אַזוי צורעכט געמאַכט דעם חברה־מאַן, אַז אין אַ לײלעך האָט מען געמוזט זיין

[...]עאַטער, מוזיק און פּערזעהוליכ[...]

(קאָמוניקאַטען)

מאָריס שוואַרץ גרויסער דערפאָלג מיט י. י. זינגערס „יאָשע קאַלב"

ווי ס'איז געווען צו דערוואַרטען, האָט מאָריס שוואַרץ אויך לאָדז איינגענומען מיט זיין פּראַכט אויפ־פיהרונג „יאָשע קאַלב". דער מאַטעריעלער און קינסט־לערישער דערפאָלג האָט איבערגעשטייגט אַלע דערוואַר־טונגען. יעדען אָוונד דוגערט דער פולגעפּאַקטער זאַל פון אַפּלאָדיסמענטען, ווי נאָך יעדער איינצעלנער אַזוי בו[...] שלוס פון אַלע 26 סצענעס. דער בעגייסטערטער [...] דריקט אויס דערמיט זיין האַרציגסטע דאַנקבאַרקייט [...] גרויסען קינסטלער און רעזשיסאָר מאָריס שוואַרץ [...] זיין קינסטלער־אַנסאַמבל פאַר'ן גרויסען [...] רות, וואָס זיי האָבען בעקומען אין משך פון דער [...] שטעלונג. אין „יאָשע קאַלב" שטראַלט מיט [...] שפּרודעלט מיט הומאָר און פערבאָפּט מיט זיין [...] טישען קאָנפליקט. אַזאַ פּראַכטיגע טיפען־גאַלעריע [...] נאָך אַזאַ טעאַטער מייסטער ווי מאָריס שוואַרץ [...] אַרויסברענגען.

אָבער נאָר איין וואָך גאָך פערבלייבט [...] חשוב'ער גאַסט, ווער ס'וועט זיך בעצייטענס נישט [...] זאָרגען מיט בילעטען אויף איינע פון די איבערגע[...] נע 6 פאָרשטעלונגען וועט זיכער בעדויערן, וואָס [...] אַדורכגעלאָזען אַזאַ אויסערגעוועהנליכע קונסט[...] ליכקייט, וואָס פּאַסירט זעלטען.

היינט קאָנצערט פון לאה לובאָשיץ אין פילהאַרמאָניע

היינט קומט צו פאָהרען קיין לאָדז די [...] וועלט־בעריהמטע פידעל־שפּילערין לאה לובאָשיץ [...] קאָנצערטירען אין זאַל פילהאַרמאָניע אין [...] גראַם.

פון פּוילישען טעאַטער

אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער [...] 8.30 אָוונד. געשפּילט מאַקסים גאָרקי'ס [...] גאָר בולימשאָוו".

צעטשעקעט בינטעל פּיגער אויפּגעפיהרט [...] טאָל. פון וואָטען ער וועט שוין זיכער נישט [...] קיין לעבעדיגער.

פערשטעהט זיך, אַז פאַר די פערצוויפעלט[...] רישע קרעמער, דאָרפס־גייער און בעלי־מלאכות [...] דאָס אַ קנאַפּע טרייסט. ווער ס'קען ענטלויפט [...] לאָדז און די איבעריגע גייען פּשוט אויס [...] ווייבער און קינדער אויסגעצוויגט פון הונגער.

ח. ח—ן.

די פּערפאָלגטע

אונהויב 4 נאָכמ., שבת [...] זונטאָג—12 אַ זייגער [...]

אויסער'ן פּראָגראַם: קאָלירטע קלאַנג־צונאַבע און אַקטואַליטעטען פון P.A.T

SYLVIA SYDNEY נייע מעכטיגע קרעאַציע פון

(OSACZONA)

היינט פּרעמיערע!

מעכטיגע דראַמע פון געפיהלען און מענשליכע לײדענשאַפט.

רעזשי פון W. K. Howard א. א. נ.

קלאַנג־קינאָ

CAPITOL

זאַוואַדזקאַ 16

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי

אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

נויטיג אַ יונגעל צו דער [...] אין „בער האַנדלאָווי", [...]

נויטיג אַ מיידעל צו [...] ערפאָהרען ביי בורשטיין, [...]

סוחרים, ליב האָבענדיג [...] קוועהם, נעכטיגען אַלע ביי [...] קילינסקיעגאָ 41. אַ נאַכט־לאַגער [...] אַ צימער 1.50 זל.

אכטונג! דער ניי־רעמאָנט[...] ענגלישער זאַל (וואָלטשאַנס[...] מיט אַ שענעם מענער־זאַל מיט [...] היגיענישער כשר'ער קיך, מיט די [...] געשירען און טיש־בעשטעק [...] געגעבען אויף חתונות נאָר [...] אַלעס 1־טער מאַי 2. קומט און [...] ציגט אייך!

ווער ס'וויל זיין געזונט [...] מוז קומען עסען די בעסטע און [...] האַפטטע מיטאָגען צו גאַנץ ביליגע [...] אין דעם בעוואוסטען היגיענישען [...] פון הערמאַן לעווינסקי, לאָדז, [...] סקיעגאָ 39, פראָנט, 2. שט. טעל. [...] בעת'ן מיטאָג ראַדיאָ־קאָנצערט [...] גאַנצער וועלט.

צוליב אַבריזע צו פערקויפען [...] ניטגעהענד הויז־שוה־געשעפט: [...] קעטלעד־דורכנעה־מאַשין, [...] שוסטער־מאַשין. צו ערפאָהרען: [...]ie Pabjanicka, ul. Staszyca 102 [...] Marysin.

אַ פּענסטער אויף זאַרג־וועסט[...] פערדינגען. ערפאָהרען זשעראָמסקי[...] ביי גרינשטיין.

די מעכאַנישע וועבערייען [...] ק. ראָזענשטיין, שרודמיעסקאַ 22 [...] צו שערען און טרייבען [...] א. ז. וו. צו מעסיגע פּרייזען. [...] אויפפיהרונג.

דער לאַנג־יעהריגער טאַקסאַטאָר פון לאַמבאַרד

M. CHODŻKO

טאַקסירט גאָלד, זילבער, בריליאַנטען און פערשידענע ווערט־זאַכען

29 Wólczańska 29 m. 1 of. פּאַרטער.

ביז 10 פריה און פון 2—5 נאָכמיטאָג.

Dr. I. SILBERSTROM

Kilińskiego 127

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען

קוואַרץ־לאַמפּ, — ראַדיקאַלע בעזייטיגונג פון איבריגע האָר.

נעהמט אָן פון 4—8 אָוונד.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.

נעהמט אָן פון 4—8 אָוונד.

Dr. med.

W. ŻADZIEWICZ

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז און קעהלקאָפּ־קראַנקהייטען

Piotrkowska 164, tel. 125-26.

נעמט אָן פון 5—8 אָוונד.

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען

שערפּיעז 37 (בענעדיקטאַ) 6

נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער

שוויסונגען, מאַשינען־טיילען און רעפּעראַטורען

פיהרט אויס ביליג די מעכאַנישע שלאָסערײ

י. רעדער

11 ליסטאָפּאַדאַ 11/13 (ריג ז'כאַרנאַ)

לעזט !!!!! אויפמערקזאַם

עס איז שוין אַריין אין קראַפט די נייע פּרייזען פאַר דרוק־אַרבייט אין דער בעקאַנטער אין לאָדז און אומגעגענד שנעל־דרוקעריי

בראַמבערג

לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8

טעל. 255-09

וועלכע האָט זיך שוין בעריהמט געמאַכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און סטעטישען צושטעגדעל

ביליג, רעעל, פּינקטליך

דער פאָטאָגראַפישער אַטעליר

„POLONJA"

אינה. גוטערמאַן, גדאַנסקאַ 31

פיהרט אויס אַלער אַרט פאָטאָגראַפיעס צו פּעסער, לעגיטימאַציעס, פּראַסוואָיאַזשע מעט־ריקעלעס ווי אויך לויט פאָרשריפט צו דער אויסעזשעטשאַלניע, צו זעהר ביליגע פּרייזן. פּאָסט־קאַרטען און פּאָרטרעטען ווערען אויך אויסגעפערטיגט שעהן און גוט

— צו נידריגע פּרייזען. —

Dr. med.

A. STILLER

אינערליכע קראַנקהייטען

נעהמט אָן פון 4—8

פּילסודסקיעגאָ 15,

טעל. 206 75. פּראָנט, 2. שטאָק

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!

קאָמיסיאָנס־לאַגער

פון פערשידענע מאָדערן

מעבעל

נייע און גענוצטע, ווי אויך היגיענישע מאַטראַצן, כאַזעטקעס, מאַטראַצן

אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פּרייזען נור ביי

א. ווייצמאַן,

שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00.

בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע גענוצטע מעבעל, [...]

לאָדזער יוד. לאָקאַטאָרען און סובלאָקאַטאָרען־פאַריין

געפינט זיך

אויף פּיעטריקאָווער 31, וו. 22,

טעלעפאָן 264-38.

דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אָוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות. אויסגעגליכען סכסוכים און געפיהרט כל־ערליי דירות און עקסמיסיע־פּראָצעסען.

געדענקט, שטשענשליווי

ביי

אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילעצער און טאַמאַשאָווער סחורות

אויף אַנציגער און פּאַלטענס פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערציגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5

טעל. 156-09.

געדענקט פּראָנט II שטאָק.

רעטשניצע

פאַר וועבעריש־קראַנקע מענער־שוועכע און הויט־קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונד.

פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי־דאָקטאָר: פון 11-1 און פון 5-7 אָוונד.

אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.

M. GLAZER

ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען

ZACHODNIA 64, tel. 185-49.

נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.

זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פּראָנט, 1טער שטאָק

נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט

זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.

ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman